

Nr 107

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till fortifikationsförvaltningen för budgetåret 1964/65; given Stockholms slott den 6 mars 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framlägges förslag rörande fortifikationsförvaltningens avlönings- och omkostnadsanslag för budgetåret 1964/65. Under avlöningsanslaget begäres 10 169 000 kr. och under omkostnadsanslaget 950 000 kr. Sammanlagt 25 nya tjänster föreslås inrättade.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
6 mars 1964.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, fråga om *anslag till fortifikationsförvaltningen för budgetåret 1964/65* samt anför därvid följande.

1956 års försvarsförvaltningssakkunniga¹ fick genom beslut den 14 oktober 1960 i uppdrag att överse fortifikationsförvaltningens organisation och personalbehov. Som en första etapp av detta översynsarbete avgav de sakkunniga med skrivelse den 17 december 1962 betänkande (stencilerat Fö 1962: 4) med förslag till organisation av fortifikationsförvaltningen. På grundval härav underställdes ett förslag till organisation av fortifikationsförvaltningen riksdagen (prop. 1963: 107; SU 73; rskr 189). Genom beslut den 3 maj 1963 har Kungl. Maj:t härefter uppdragit åt de sakkunniga att *dels* utreda frågan rörande den framtida placeringen av centralkontoret för byggnads- och reparationsberedskapen, *dels* ytterligare pröva möjligheterna att samordna handläggningen av kalkylfrågor m. m. inom fortifikationsförvaltningen, *dels ock* ytterligare överväga vissa frågor rörande arbetsfördelningen mellan byggnadsstyrelsen och fortifikationsförvaltningen. De sakkunniga har såsom en andra etapp i översynsarbetet med skrivelse den 9 december 1963 avgivit betänkande (stencilerat Fö 1963: 4) med förslag till personalorganisation m. m. vid fortifikationsförvaltningen. Reservation i viss del av ledamoten Lyberg har bilagts betänkanudet.

I statsverkspropositionen (bil. 6, s. 200) anmälde jag att betänkanudet då var föremål för remissbehandling men att jag räknade med att beredningen av ärendet skulle avslutas i sådan tid att förslag i ämnet skulle kunna föreläggas riksdagen. Kungl. Maj:t beslöt med anledning härav att i riksstatsförslaget beräkna till Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar ett förslagsanslag av 11 000 000 kr. och till Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader ett förslagsanslag av 870 000 kr.

¹ Krigsrådet E. I. Insulander, tillika ordförande, kanslirådet N. E. B. Fjellander, byråchefen F. Lyberg och byråchefen A. C. R. Resare.

Beredningen i ärendet är numera avslutad.

Yttranden över betänkandet har efter remiss avgivits av överbefälhavaren — efter hörande av cheferna för armén, marinen och flygvapnet — försvarets civilförvaltning, fortifikationsförvaltningen, byggnadsstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), statstjänstemännens riksförbund (SR) samt tjänstemännens centralorganisations statstjänstemannasektion (TCO-S).

I 1963 års delbetänkande behandlar de sakkunniga samordningen av kalkylarbetet inom fortifikationsförvaltningen, lämnar förslag till personalorganisation vid verket — med undantag för vissa expeditioner m. m. — samt avger förslag rörande vissa anslagsfrågor.

1. Försvarsförvaltningssakkunnigas förslag

Samordningen av kalkylarbetet inom fortifikationsförvaltningen

Kostnadsuppskattningar och beräkningar skall utföras vid flera tillfällen och för skilda ändamål under byggnadsarbetenas gång. En första ungefärlig uppskattning av totalkostnaderna skall ske då byggnadsprogram föreligger. Byggnadsprogrammet och kostnadsberäkningen ligger sedan till grund för Kungl. Maj:ts första ställningstagande till byggnadsföretaget. Då huvudhandlingarna upprättats verkställs en mera fullständig och noggrann kostnadskalkyl, som skall utgöra underlag för Kungl. Maj:ts bedömning andra gången företaget prövas och för äskande av byggnadsanslag. På grundval av de färdiga bygghandlingarna sker slutligen en detaljerad kostnadsberäkning. Utöver de nu nämnda kostnadsbedömningarna bör under programarbetet och projekteringen utföras analyser och delberäkningar som belyser de kostnadsmässiga konsekvenserna av olika delförslag och alternativ. I samband med slutredovisningen av varje byggnadsföretag bör vidare upprättas en efterkalkyl, bland annat för att erfarenheterna från verkställda byggnadsarbeten skall kunna tillgodogöras.

För närvarande sker inom fortifikationsförvaltningen kalkylering och därmed sammanhängande arbeten vid befästningsavdelningens projektbyrås specialsektion, kasernavdelningens arkitektbyrås kalkylsektion, elektrobyrås och värmebyrås konstruktionssektioner samt väg- och vattenbyggnadsbyrås sektion för flygfältsprojektering, vägsektion och sektion för yttre vatten och avlopp. I fråga om moderniseringsarbeten m. m. sker kalkylering dessutom bland annat vid befästnings- och kasernavdelningarnas enheter för underhåll.

Vid den omorganisation som byggnadsstyrelsen genomgått efter förslag i proposition 1962: 98 har inrättats en kalkylavdelning med uppgift att utföra bl. a. alla styrelsens kostnadsuppskattningar, kostnadsberäkningar, analyser, delberäkningar och efterkalkyler.

Vid remissbehandlingen av de sakkunnigas förslag angående fortifika-

tionsförvaltningens principorganisation påtalade byggnadsstyrelsen i sitt yttrande splittringen av kostnadsberäkningarna på olika enheter inom förvaltningen. Statskontoret ifrågasatte huruvida inte ett påtagligt behov förelåg att inom en organisationsenhet samordna kalkylfrågor m. m. samt föreslog att 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga skulle få i uppdrag att vid de fortsatta undersökningarna inom fortifikationsförvaltningen särskilt undersöka lämpligheten av att verkets kalkylfrågor samlas i en kalkylsektion. Kungl. Maj:t har med anledning av vad sålunda framkommit vid remissbehandlingen såsom tidigare omnämnts uppdragit åt de sakkunniga att närmare pröva kalkylfrågornas handhavande inom förvaltningen.

Kostnadskalkyleringen har enligt de sakkunniga stor betydelse för beslut som skall fattas av statsmakterna och olika militära myndigheter. Det är enligt de sakkunnigas mening givet att en koncentration av kalkylarbetet ger större möjlighet att inom en given kostnadsram förvärva och bibehålla för uppgiften väl utbildad och erfaren personal. Vid kalkylarbetet måste hänsyn tagas till sådana faktorer som till exempel byggnadsplatsens geografiska läge, vilken årstid olika arbeten skall utföras, allmänna tendenser på byggnadsmarknaden samt möjligheten för blivande entreprenörer att er-hålla god arbetskraft. Dessa och liknande faktorer bör enligt de sakkunniga såvitt möjligt bedömas på ett enhetligt sätt, vilket bäst torde främjas om kalkylerna sker under enhetlig ledning. Om kalkylarbetet koncentreras till en enhet anses det även i övrigt bli möjligt att bättre och mer allsidigt utnyttja den mer kvalificerade kalkylpersonalen. En sådan organisation anses också bidra till att åstadkomma bättre förutsättningar för utredningar i byggnadsekonomiska frågor och analyser av de faktorer som påverkar kostnaderna m. m. En koncentration av kalkylarbetet torde enligt de sakkunniga även underlätta den kontakt med byggnadsstyrelsen som är önskvärd i hithörande frågor. Slutligen framhåller de sakkunniga att det inte helt torde kunna bortses från att man med nuvarande organisation i en del fall löper risk att uppskattningen av vissa kostnader kan komma att anpassas till en i förväg alltför knappt beräknad totalkostnad.

De sakkunniga har vid bedömningen av de skäl som talar för och emot en koncentration av hithörande arbetsuppgifter funnit skälen för koncentration till en enhet starkast. Den olägenhet som kan följa av att den nära kontakten brytes mellan kalkylerande tjänstemän och övriga med ett projekt arbetande torde, i varje fall i allt väsentligt, kunna hävas genom lämplig arbetsrutin. Kravet på i viss mån specialiserad sakkunskap i kalkylarbetet bör lätt kunna tillgodoses även inom en samordnad organisation. Att avdelningschefer m. fl. inte får ansvaret för kalkylarbetet torde icke utgöra större olägenhet än det förhållandet att för flera andra viktiga delar av ett projekt måste utnyttjas service från utanför avdelningen stående specialorgan, t. ex. värmebyrån och elektrobyrån. Huruvida nuvarande ordning innebär personalbesparing synes de sakkunniga osäkert.

De sakkunnigas bedömande stödes av hittills vunna erfarenheter inom byggnadsstyrelsen.

De sakkunniga föreslår följaktligen att allt kalkylarbete koncentreras till en enhet, benämnd kalkylsektionen. Utöver kalkylarbete bör enligt de sakkunniga på sektionen ankomma att utföra erforderliga utredningar av byggnadsekonomisk natur samt analyser av kostnadsfaktorer. Sektionen bör inte ingå i avdelning eller byrå utan vara direkt underställd överdirektören. Chefen bör vara avdelningsdirektör. Beträffande sektionens organisation i övrigt hänvisas till särskilt avsnitt i det följande.

Personalfrågor

Den av riksdagen år 1958 beslutade personalorganisationen för fortifikationsförvaltningen visade sig redan från början för liten och har därför aldrig kommit att tillämpas. Ett stort antal extra tjänster har inrättats, i regel efter särskilda medgivanden av Kungl. Maj:t eller enligt av Kungl. Maj:t lämnade generella medgivanden.

Från fortifikationsförvaltningens sida har under översynen framställts förslag om en ganska betydande ytterligare ökning av antalet tjänster. De sakkunniga har, med utgångspunkt i behovet under de närmaste åren, funnit ytterligare ökning erforderlig inom flera enheter men anser att ökningen bör begränsas i förhållande till vad förvaltningen föreslagit. De sakkunniga anser sålunda att den principorganisation som fastställts och börjat tillämpas innevarande år samt det ganska betydande antal nya tjänster i högre lönegrader, som i samband härmed tillförts förvaltningen, bör öka förvaltningens effektivitet i en utsträckning som icke beaktats när förslag uppgjorts inom förvaltningen. Härtill kommer att de sakkunniga i fråga om vissa enheter med hänsyn till rekryteringsmöjligheterna och de olägenheter som alltid brukar uppstå vid mycket snabb utbyggnad av en organisation ansett sig böra föreslå att antalet nya tjänster begränsas i förhållande till vad som kan antas vara erforderligt på något längre sikt. Att förvaltningen härigenom på flera områden kan nödgas anlita konsulter i större utsträckning än som från olika synpunkter är önskvärd, är en olägenhet som de sakkunniga finner böra accepteras.

I sitt förra betänkande har de sakkunniga om projekteringsarbetet inom förvaltningen uttalat, att det är nödvändigt att i stor utsträckning anlita konsulter, men att å andra sidan fortifikationsförvaltningens organisation måste vara så avpassad att egenprojektering kan bedrivas i viss utsträckning. Fortifikationsförvaltningen har bedömt, att det bästa utfallet av verksamheten nås, om i genomsnitt ungefär en tredjedel av projekteringsverksamheten sker inom verket och ungefär två tredjedelar av konsulter. Inom vissa områden (t. ex. mekaniska konstruktionsarbeten på befästningsområdet, projektering av truppbefästningar) föreligger dock särskilt stora svårigheter att för rimlig kostnad erhålla kvalificerade konsulter. Även de i

vissa fall höga konsultkostnaderna på arkitektområdet gör det enligt fortifikationsförvaltningens uppfattning önskvärt med något större egen verksamhet på detta område. De sakkunniga anser att behovet av tjänster för projekteringsverksamhet i egen regi bör bedömas med försiktighet. Variationer i byggnadsverksamhetens omfattning bör i första hand föranleda variationer i den omfattning i vilken konsulter anlitas. Den basorganisation som skall finnas i fortifikationsförvaltningen måste emellertid vara av sådan omfattning att förvaltningen kan följa den tekniska utvecklingen på olika områden och sakkunnigt leda och granska anlitade konsulter arbeten. De sakkunniga har bedömt att en sådan basorganisation bör ha i stort sett den omfattning som fortifikationsförvaltningen förutsatt vid nuvarande byggnadsvolym. De sakkunnigas förslag innebär sålunda, att en inte obetydlig egenprojektering bör kunna ske inom alla områden samt att personal därutöver står till förfogande för ledning och kontroll av konsultverksamheten.

De föreslagna nya tjänsterna har av de sakkunniga i huvudsak tillförts enheter, där en klart konstaterad underbemanning råder. Några förslag avser att tillgodose behov, som hittills inte varit tillgodosedda. I några fall har i kostnadsbesparande syfte förslag om nya tjänster åtföljts av förslag om indragning av befintliga tjänster, som inte ansetts lika angelägna som de nya.

I ett mindre antal andra fall har de sakkunniga funnit, att befintliga tjänster kan utgå.

Fortifikationsförvaltningen har för närvarande ett tiotal tjänster i lönegraderna 19, 17 och 15, som är avsedda för kontroll av flygfältsarbeten. De har överförts till fortifikationsförvaltningen från och med den 1 juli 1963. Såväl fortifikationsförvaltningen som de sakkunniga räknar med att kontrollarbetet i framtiden skall utföras av regionala myndigheter. Tjänster för detta ändamål är därför inte upptagna i de sakkunnigas förslag. De sakkunniga räknar emellertid med att de befintliga tjänsterna eller i varje fall några av dem måste behållas övergångsvis, till dess att arbetet kan övertagas av de regionala organen.

De sakkunnigas förslag innebär inrättandet av ett jämförelsevis stort antal tjänster i lönegrad A 23 och högre lönegrader. De sakkunniga framhåller, att vid besättandet av dessa tjänster noga måste beaktas, att syftet med inrättandet av dessa — en kvalitativ förstärkning — verkligen uppfylles. Tillsättandet av tjänsterna bör därför enligt de sakkunnigas mening inte forceras utan ske successivt i den takt, som betingas av möjligheterna att få kompetent personal.

Utöver de extra tjänster, som i det följande redovisas såsom för närvarande ingående i organisationen, har under senare delen av det hittills bedrivna översynsarbetet inrättats ytterligare ett antal extra tjänster. Vissa av dessa tjänster motsvarar direkt tjänster, som de sakkunniga föreslår

nyinrättade. De sakkunniga förutsätter, att sistnämnda extra tjänster utgår, när de av de sakkunniga föreslagna tjänsterna tillsättes. Övriga här berörda extra tjänster bör enligt de sakkunniga utgå den 1 juli 1964.

Under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag bör enligt de sakkunnigas mening finnas en post för anställande av extra tjänstemän i högst lönegrad A 21 vid de byråer m. m., vid vilka avlöningskostnaderna skall bestridas från avlöningsanslag. Posten anses böra anlitas för anställande av tjänstemän för nytillkomna eller tillfälliga arbetsuppgifter. Motsvarande anordning anses böra finnas för de byråer m. m., vid vilka avlöningskostnaderna skall bestridas från förskottsstat.

Huvuddelen av fortifikationsförvaltningens personal är för närvarande anställd som extra ordinarie. Ordinarie anställningsform tillämpas — förutom beträffande generaldirektören och avdelningscheferna — beträffande ett antal byråchefer, vid verket anställd militär personal samt vissa andra företrädesvis administrativa befattningshavare. Utöver den ordinarie och extra ordinarie personalen har — i allmänhet enligt beslut av fortifikationsförvaltningen — anställts ett icke obetydligt antal extra tjänstemän eller arvodesavlönad personal för att bemästra ökade arbetsuppgifter som pålagts verket.

De sakkunniga föreslår, att befattningar i fortifikationsförvaltningens normala organisation liksom för närvarande som regel skall ha extra ordinarie anställningsform. De sakkunniga förutsätter i enlighet härmed att tjänster som upptas i den i det följande föreslagna organisationen skall vara extra ordinarie eller — i undantagsfall — ordinarie. Sistnämnda anställningsform bör enligt de sakkunnigas mening inte komma till användning i större utsträckning än för närvarande. Fastmer föreslår de sakkunniga — i syfte att erhålla likartade anställningsformer för verkets tekniska personal — att vid väg- och vattenbyggnadsbyrån befintliga ordinarie tjänster för förste byråingenjör i Ao 23, byråingenjör i Ao 21 och Ao 19 samt ingenjör i Ao 17 och Ao 15 vid uppkommande ledighet ersättes med extra ordinarie tjänster.

P e r s o n a l o r g a n i s a t i o n m. m.

Rörande personaluppsättningen inom fortifikationsförvaltningens olika enheter anför de sakkunniga i huvudsak följande.

U t r e d n i n g s s e k t i o n e n skall enligt 1963 års organisationsbeslut stå till verksledningens förfogande för allmänna utredningar, översikter, bearbetningar m. m. som inte kan hänföras till bestämd avdelning eller byrå, för uppföljning och analyser av medelsförbrukningen samt för sammanställning av anslagsäskanden avseende försvarets fastighetsfond. Till sektionen har dessutom förts ärenden rörande säkerhetstjänst, mobilisering, presstjänst m. m. Sektionen är administrativt anknuten till administrativa byrån. Utredningssektionen omfattar för närvarande en byrådirektör i

A 27, en byrådirektör i A 25, en arvodesofficer i A: 24, två byråinspektörer, en i A 21 och en i A 19, en assistent i A 17 samt två kontorister i A 9.

De sakkunniga har konstaterat behov att förstärka den personal som avses för utredningar. För ändamålet anses böra tillkomma en tjänst för byråingenjör eller byråintendent. Arvodesbefattningen för officer i A: 24 bör enligt de sakkunnigas mening utbytas mot befattning för officer i A: 28. Vidare bör tillkomma två tjänster för kanslibitråde, den ena avsedd för sekreterare åt överdirektören samt skrivarbete och den andra avsedd för sektionens expeditions- och skrivarbete samt sekreterargöromål. I övrigt förutsattes skrivarbete skola utföras vid administrativa byråns expedition i den mån sektionens egen skrivpersonal inte hinner med arbetet.

De sakkunniga föreslår vidare, att fortifikationsförvaltningens resurser för press- och upplysningstjänst förstärkes. Ämbetsverket anses därför böra erhålla medel för att vid behov kunna anlita en journalist.

De sakkunniga föreslår att *b e f ä s t n i n g s a v d e l n i n g e n s p l a n e - r i n g s s e k t i o n* på grund av den ökning av arbetet, som följer av att sammanhållningen av arbetet med byggnadsprogrammen från och med den 1 juli 1963 överförts till sektionen, utökas med en byråingenjör. Vidare föreslås utökning med en byråingenjör avsedd för arbetet med truppbefästningar. Vidare anses en tjänst för ingenjör i högst A 15 böra utgå ur sektionens organisation och redovisas på förvaltningens personalförteckning såsom avsedd för befästningsinspektionen. En tjänst för verkmästare i A 15 föreslås bli överförd till IV. militärbefälsstab, då tjänsten huvudsakligen utnyttjas för arbete för denna stabs räkning. En tjänst för kontorsskrivare föreslås med hänsyn till nuvarande arbetsuppgifter utbytt mot tjänst för kontorist.

I fråga om de tre projektsektionerna vid *projektbyrån* har de sakkunniga inte funnit skäl föreslå annan förändring än att den militära personalen på sektionerna utökas med en kapten ur fortifikationskåren. De tre sektionerna skulle vid bifall härtill komma att förfoga över tillsammans två kapten. Dessa bör enligt de sakkunniga användas vid sidan av de civila projektörerna i första hand för sådana delar av projekteringsuppdragen som kräver fortifikatorisk utbildning samt i övrigt såsom assistenter åt den eller de sektionschefer, som har särskilt behov därav, fullgöra speciella arbetsuppgifter med fortifikatorisk anknytning.

Projektbyråns specialsektion har enligt gällande organisation till uppgift att utföra kostnadskalkyler, utarbete byggnadsdelsbeskrivningar, sammanställa entreprenadhandlingar, granska av konsulter gjorda byggnadsdelsbeskrivningar och entreprenadhandlingar samt att vara rådgivande till projektsektionerna bl. a. i frågor om val av byggnadsmaterial. Av personalen sysselsattes sektionschefen, byrådirektör i A 25, samt tre byråingenjörer, två i A 21 och en i A 19, huvudsakligen med kostnadskalkyler. Vid genomförande av de sakkunnigas förslag om inrättande av en för fortifika-

tionsförvaltningen gemensam kalkylsektion bör dessa tjänster utgå ur projektbyråns specialsektion. De sakkunniga föreslår, att återstående på sektionen ankommande uppgifter samt ärenden rörande ekonomisk uppföljning m. m. sammanföres till en enhet, förslagsvis benämnd specialdetalj, omfattande en förste byråingenjör, två byråingenjörer, en byråassistent samt en ingenjör. Därjämte bör enligt de sakkunniga tillkomma en tjänst för tekniker.

På centraldetaljen vid *konstruktionsbyrån* utföres allmänna tekniska beräkningar (tekniska standard, hållfasthet etc.) som inte är hänförliga till bestämt byggnads- eller anläggningsprojekt. Detaljen har också att handlägga andra allmänna frågor samt handha befästningsavdelningens ritningsarkiv.

De sakkunniga anser att ytterligare en tjänst för tekniska utredningar, beräkningar m. m. erfordras. För ändamålet bör tillkomma en tjänst för byråingenjör. Vidare bör enligt de sakkunnigas förslag personalen på ritningsarkivet utökas med en tekniker.

På konstruktionsbyråns konstruktionssektioner ankommer dels ledning och granskning av konsulter arbeten dels egen konstruktionsverksamhet. Nuvarande tjänster åtgår i huvudsak för konsultledning och konsultgranskning och det egna arbetet är därför för närvarande förhållandevis obetydligt. Från fortifikationsförvaltningens sida har för de sakkunniga anmälts önskemål att förstärka konstruktionssektionerna med ett tjugotal nya tjänster, vilket skulle erfordras för att ungefär en tredjedel av konstruktionsarbetet skulle kunna utföras av förvaltningen själv. Vid beräklandet har man utgått från att i genomsnitt ungefär 80 personer hos konsultföretag är verksamma med konstruktionsuppgifter för förvaltningens räkning och att man för konsultledning och konsultkontroll bör räkna med en arbetsinsats i ämbetsverket som ungefär motsvarar en fjärdedel av det hos konsulten utförda arbetet.

De sakkunniga bedömer det bl. a. med hänsyn till rekryteringsläget vara mindre välbetänkt att öka personalorganisationen i den takt fortifikationsförvaltningen tänkt sig. Samtidigt anses emellertid åtskilliga omständigheter tala för en ökning av det egna konstruktionsarbetet. De sakkunniga föreslår därför, att konstruktionssektionerna tillföres tjänster för två byrådirektörer, två förste byråingenjörer och fyra byråingenjörer.

De specialkonstruktioner som utföres på mekaniska sektionen vid konstruktionsbyrån — stötvägsäkra genomföringar, cisternanläggningar, stålkonstruktioner — kan med hänsyn till sin speciella beskaffenhet endast i ringa omfattning anförtros åt utomstående konsulter. Inom fortifikationsförvaltningen har med utgångspunkt häri bedömts, att sektionens personal bör förstärkas med sex tjänstemän. De sakkunniga finner emellertid bl. a. rekryteringsskäl tala för en försiktigare utbyggnad. De föreslår att sektionen tillföres tjänster för en förste byråingenjör, två byråingenjörer och en ingenjör.

De sakkunniga föreslår, att *underhållssektionen* utökas med en major vid fortifikationskåren och två byråingenjörer. Vidare föreslås att en tjänst för förste byråingenjör utbytes mot en tjänst för byrådirektör med hänsyn till nödvändigheten att såsom chef för den arbetsenhet som avses för underhåll, modernisering, säkerhetsinspektion m. m. av drivmedelsanläggningar förfoga över tillräckligt kvalificerad tjänsteman.

Huvuduppgifterna för *kasernavdelningens planeringssektion* är långsiktplanering, ekonomisk planering, förrådsplanering, ekonomiska utredningar, sammanhållning av byggnadsprogrammen, ekonomisk uppföljning, arbetsuppföljning, upprättande av anslagsäskanden o. d. På sektionen handlägges vidare ärenden rörande skjutbanor (en arvodesofficer i löneklass 28, en ingenjör i A 17 och en ingenjör i högst A 15) och byggnadstekniskt inbrottskydd (en byråingenjör i A 21, en ingenjör i A 17 och en ingenjör i högst A 15). Slutligen har en arvodesofficer i löneklass 28 avsetts för skyddsrumfrågor.

De sakkunnigas förslag innebär, att en major eller kapten i Ar 25 eller Ar 21 tillkommer på fortifikationsförvaltningens stat för att i första hand direkt under sektionens chefen ansvara för sammanhållningen av byggnadsprogrammen, att nuvarande befattning för kapten vid fortifikationskåren utgår ur sektionens organisation, att en befattning för pensionerad officer tillkommer mot att en officer med särskilt arvode utgår, att en tjänst för förste byråingenjör i A 23 och en tjänst för ingenjör i högst A 15 utgår, att en tjänst för kanslibitråde i A 7 tillkommer samt att en tjänst för förste byråingenjör i A 23 och en tjänst för byråingenjör i A 19 ändras till tjänster för förste byråintendent och byråassistent i motsvarande lönegrader. Den tjänst för arvodesofficer, som nu är avsedd för skyddsrumfrågor, bör enligt de sakkunniga avses för allmänna planeringsfrågor.

En vid *arkitektbyråns* centraldetalj upptagen extra tjänst för ingenjör i högst A 15, vilken tillkommit för att ordna arkivering och registrering av kasernavdelningens ritningar, bör enligt de sakkunnigas mening bibehållas med oförändrad anställningsform tills arkivet ordnats och erforderliga rutiner fastställts.

Arkitektkontoret skall enligt förutsatt organisation arbeta på fyra grupper, var och en under ledning av en arkitekt (avdelningsdirektör eller byrådirektör i A 27). Arkitektbyråns chef har föreslagit personalförstärkningar i syfte att sex skilda arkitektgrupper skall kunna organiseras. De sakkunniga har inte ansett det motiverat att i dagens läge räkna med en dylik utbyggnad med hänsyn till bl. a. att påtagliga svårigheter mött att rekrytera befintliga arkitekttjänster. Enligt de sakkunnigas mening bör, om samtliga tjänster i nuvarande organisation är besatta, finnas utrymme för en betydande egenprojektering vid sidan av den konsultledning och konsultgranskning som naturligen åvilar de olika arkitektgrupperna. Emellertid synes någon kvalitativ förstärkning av den byggnadstekniska personalen önskvärd. De sakkunniga föreslår därför att två tjänster för byrådirektör till-

kommer. Tre tjänster för byråingenjör i A 19 bör kunna utgå. Arkitekterna bör fungera som projektledare och i denna egenskap bl. a. under byggnadstiden i stort följa arbetena.

Arkitektbyråns konstruktionssektion behöver enligt de sakkunnigas mening förstärkas med en tjänst för byrådirektör för beräkningsarbeten, hållfasthetskalkyler o. d. Erfarenheten visar att med nuvarande personaluppställning konsultberäkningar inte kunnat kontrolleras i den omfattning som är önskvärd.

För närvarande ingår även en kalkylsektion i arkitektbyrån. Såsom framgår av det föregående föreslår de sakkunniga, att denna utgår.

Kasernvårdsbyråns stockholmssektion bör enligt de sakkunniga utökas med en tjänst för byråingenjör avsedd för lokalplaneringsfrågor. På grund av svårigheten att bedöma behovet på något längre sikt föreslås, att tjänsten inrättas såsom extra. Inom fortifikationsförvaltningen upprättade förslag om att inrätta även andra tjänster kan de sakkunniga inte biträda. De sakkunniga anser det däremot angeläget, att fortifikationsförvaltningen tid efter annan prövar huruvida inte sektionens organisation på grund av ändrade arbetsuppgifter kan minskas. En av de tjänster i högst A 15, som inrättats vid sektionen för tillfälligt behov, föreslås utgå, när det arbete för vilken den inrättats slutförts.

En tjänst för byråingenjör i A 21 vid *byggnadsbyråns planeringssektion* har inrättats i juli 1963 närmast på grund av det ökade arbete som bedömts uppkomma till följd av den skyldighet att lämna uppgifter till arbetsmarknadsstyrelsen eller länsarbetsnämnd som från och med den 1 juli 1963 ålagts förvaltningen genom kungörelsen den 31 maj 1963 (nr 270) om viss uppgiftsskyldighet rörande byggnadsarbete. De sakkunniga, som anser det vara för tidigt att bedöma behovet av ifrågavarande tjänst, förutsätter att fortifikationsförvaltningen efter någon tid ånyo prövar behovet och om anledning därtill finnes, vidtager åtgärder för tjänstens indragande eller utbyte mot lägre tjänst. I avvaktan härpå föreslås att tjänsten bibehålles som extra tills vidare.

En tjänst i A 23, en tjänst i A 21 och en tjänst i A 19 har tillförts *entreprenadsektionen* i samband med att flygfältsärendena från och med den 1 juli 1963 överförts till fortifikationsförvaltningen. De sakkunniga föreslår, att en tjänst för byrådirektör tillkommer vid sektionen samt att en tjänst för byråingenjör i A 19 utgår.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut skall en av tjänsterna i A 17 samt tjänsterna i högst A 15 och A 9, avsedda för kontrolluppgifter inom *byggnadssektionen* indras vid nuvarande innehavarnas avgång. Sektionen är uppdelad på en arbetsenhet för besiktning och en för kontroll. I fråga om personalen för besiktning inom byggnadssektionen föreslår de sakkunniga, att en ingenjör med arvode ersättes av en byråingenjör. Personalen för kontroll är för närvarande i allt väsentligt avsedd för kontroll av byggnadsarbeten i Stockholm och trakten däromkring, bland annat för de byggnadsarbeten som avses för

försvarets forskningsanstalt. De sakkunniga har i sitt förslag i december 1962 föreslagit, att nybyggnadsarbeten för forskningsanstaltens räkning skall överföras till byggnadsstyrelsen. Med hänsyn härtill samt till de sakkunnigas principiella uppfattning att så mycket som möjligt av kontrollverksamheten bör åligga de regionala staberna, finner de sakkunniga att fortifikationsförvaltningens kontrollpersonal bör begränsas och endast avses för kontroll av sådana byggnadsarbeten som av någon anledning inte bör uppdras åt regional chef att ombesörja eller kontrollera. I enlighet härmed föreslår de sakkunniga, att för kontroll avses fyra tjänster för byråingenjör eller ingenjör i högst lönegrad A 21. Nu befintliga tjänster för kontroll föreslås utgå. Med hänsyn till pågående arbeten torde det enligt de sakkunniga inte vara möjligt att verkställa den föreslagna minskningen omedelbart. De sakkunniga förutsätter, att erforderliga övergångsanordningar vidtages.

Inom *normalisektionen* utarbetas samtliga driftinstruktioner, handlägges frågor om standardisering och patent, redigeras tekniska meddelanden m. m. samt handhas utlämning från biblioteket. I de sakkunnigas förslag i december 1962 föreslogs inte att personalen för utarbetande av driftinstruktioner skulle sammanföras till en enhet. Ett sådant sammanförande har emellertid visat sig nödvändigt. De sakkunniga föreslår därför, att den organisation härvidlag som nu tillämpas bibehålles. De sakkunniga föreslår vidare, att sektionen tillföres nya tjänster för en byråassistent eller byråingenjör för arbete med standardisering, beskrivningar och tekniska meddelanden samt för en assistent i högst lönegrad A 13 för biträde vid redigering av tekniska meddelanden och andra publikationer samt för prenumerations- och tryckeriärenden. Innehavaren av den sistnämnda tjänsten förutsättes dessutom tjänstgöra som bibliotekarie.

De sakkunniga föreslår, utöver sektionschefen, följande tjänster vid *inköps- och förrådssektionen*.

För inköp och i förekommande fall leveransk kontroll: en förste byråintendent, tre byråingenjörer, en assistent, två assistenter eller ingenjörer och en kansliskrivare.

För förrådsledning, förrådskontroll m. m. samt för handhavande av centralförrådet: i Stockholm en byråingenjör eller byråintendent och en byråassistent, den sistnämnde i huvudsak för biträde med förrådskontroll, samt vid centralförrådet en förrådsmästare, en förrådsförman, ett biträde för skriv- och kontorsgöromål samt erforderligt antal kollektivavtalsanställda förrådsarbetare.

För redovisning, expeditionstjänst m. m.: en kansliskrivare för uppföljning av anskaffningar som bekostas från fortifikationsförvaltningens fond för förråd av byggnadsmateriel, prissättning m. m., en kontorist för uppföljning av inköpsärendena, införskaffande av mottagningsbevis, förande av inköpsregister m. m., tre kanslibiträden, varav ett för registrering, expediering och mottagning av post m. m., ett för biträde åt sektionschefen samt ett

för förrådsbokföring ävensom två biträden för skriv- och kontorsgöromål för skrivarbete, bland annat utskrift av beställningsskrivelser och fakturor, samt för biträde åt övrig personal.

De sakkunniga föreslår beträffande värmebyrån, att en tjänst för assistent inrättas för att direkt under chefen för värmebyrån biträda med administrativa uppgifter, t. ex. uppföljning av konsultverksamheten och kostnaderna härför samt upprättande av konsultavtal. Med hänsyn till den lättnad i arbetet för den tekniska personalen som inrättandet av tjänsten medför föreslår de sakkunniga, att en tjänst för ingenjör i högst A 15 vid konstruktionssektionerna utgår.

Vid värmebyråns *konstruktionssektioner* hålles en tjänst för förste byråingenjör i A 23 vakant så länge en tjänst i A 25 är inrättad. En tjänst i A 23, en tjänst i A 21, en tjänst i A 19 och två tjänster i A 17 har tillförts sektionerna i samband med att den tidigare väg- och vattenbyggnadssektionens oljedetalj från och med den 1 juli 1963 utgått ur organisationen. De sakkunniga anser, att några ytterligare tjänster för närvarande inte bör inrättas. För att åstadkomma möjlighet till viss kvalitetsförbättring bör emellertid enligt de sakkunniga en tjänst för byråingenjör i A 21 utbytas mot tjänst för byrådirektör. Den av speciell anledning inrättade tjänsten för byrådirektör i A 25 bör enligt de sakkunnigas mening nu utgå varvid tjänsten för förste byråingenjör i A 23 inte längre bör hållas vakant. I det föregående har föreslagits, att en tjänst för ingenjör i högst A 15 skall utgå vid konstruktionssektionerna.

En tjänst i A 23 och två tjänster i A 19 vid *underhålls- och driftsektionen* har tillförts denna från och med den 1 juli 1963 i samband med att vissa uppgifter i fråga om bränsleanskaffningar m. m. överförts till fortifikationsförvaltningen från arméintendenturförvaltningen. De sakkunniga föreslår, att sektionen utökas med en tjänst för byråassistent för anslagsförvaltning, behovsberäkningar och liknande uppgifter.

Även beträffande *elektrobyrån* föreslår de sakkunniga att en tjänst för assistent inrättas för att direkt under chefen biträda med administrativa uppgifter. Dessa uppgifter fullgöres för närvarande av en kansli-skrivare i A 11, som föreslås skola utgå.

Beträffande byråns konstruktionssektioner anser de sakkunniga, att ökningen bör begränsas till att en byrådirektör och en byråingenjör tillföres sektionerna. Dessutom föreslås, att en tjänst för ingenjör med arvode utbytes mot tjänst för byråingenjör.

De sakkunniga föreslår, att *underhålls- och driftsektionen* förstärkes med en tjänst för byråassistent för anslagsförvaltning, upprättande av kraftkontrakt och liknande uppgifter samt att en tjänst för byråingenjör i A 19 utgår.

Vid *väg- och vattenbyggnadsbyråns sektion för flygfältsprojektering* avses en tjänst i A 21, en tjänst i A 17, en tjänst i A 15 och tre tjänster i högst A 15 för markundersökningar.

De sakkunniga föreslår, att en tjänst för byråingenjör tillkommer samt att två av tjänsterna för ingenjör i högst A 15 utgår.

Beträffande *sektionen för flygfältsunderhåll* föreslås, att en tjänst för ingenjör i högst A 15 utgår.

En tjänst i A 19, en tjänst i A 17 och två tjänster i högst A 15 vid *vägsektionen* avses för markundersökningar för såväl sektionens som kasernavdelningens och i mindre utsträckning även andra enheters inom ämbetsverket räkning. Från fortifikationsförvaltningens sida har föreslagits en relativt stor ökning av antalet tjänster avsedda för vägsektionens uppgifter. De sakkunniga bedömer en ökning nödvändig men anser att denna i avvaktan på ytterligare erfarenheter bör begränsas och föreslår därför endast ökning med en byrådirektör och en byråingenjör.

Såsom anförts i det föregående föreslår de sakkunniga, att en särskild *kalkylsektion* inrättas. För kalkylarbete disponeras för närvarande inom befästningsavdelningen en byrådirektör i A 25, två byråingenjörer i A 21 och en byråingenjör i A 19 samt inom kasernavdelningen en byrådirektör i A 27, en förste byråingenjör i A 23 och en ingenjör i A 17. Vid övriga enheter finns inte några tjänster som är avsedda för kalkylarbete. Kalkylerna utföres där av den projekterande respektive konstruerande personalen i samband med dess egentliga arbete. Såsom anförts i det föregående föreslås såsom chef för kalkylsektionen avdelningsdirektör i B 1. Därutöver föreslås sektionen få följande sammansättning, nämligen tre byrådirektörer, fem förste byråingenjörer, nio byråingenjörer, två ingenjörer och en kontorist. De vid befästnings- och kasernavdelningarna redovisade tjänsterna för kalkylverksamhet föreslås utgå. De sakkunniga förutsätter, att sektionen arbetar på följande grupper, nämligen en för befästningar, en för kasernbyggnader, en för flygfält och väg- och vattenbyggnadsanläggningar, en för VVS-installationer, en för elektriska anläggningar samt en för utredningar, analyser och andra gemensamma frågor, t. ex. metodfrågor och kontakter med andra byggande myndigheter m. m. Inom fortifikationsförvaltningen har under översynsarbetet föreslagits, att sektionens arbete med VVS-, elektro- och väg- och vattenbyggnadsarbeten i huvudsak begränsas till efterkalkyler. De sakkunniga kan inte biträda detta förslag utan anser det nödvändigt att sektionen på ifrågavarande områden utför alla de kalkyler, som erfordras. Sektionen måste således enligt de sakkunnigas åsikt svara för hela kalkylarbetet i ett byggnadsärende.

Beträffande *forskningsbyrå* föreslår de sakkunniga, att en beställning för kapten utbytes mot beställning för major eller kapten samt att en tjänst för tekniskt biträde utgår.

En tjänst för förste byråsekreterare i A 23 har tillförts *markbyråns* marksektioner i samband med att anskaffningen av mark för flygfält från och med den 1 juli 1963 överförts till förvaltningen. En annan tjänst för förste byråsekreterare i A 23 har enligt beslut av fortifikationsförvaltningen

inrättats för tiden till och med den 30 juni 1964 för att tillföra markbyrån den ytterligare arbetskraft som bedömts nödvändig i samband med flygfältsärendenas övertagande.

De sakkunniga har bedömt att personalen vid marksektionerna efter den 1 juli 1964 kan minskas med en tjänst. De sakkunniga har därvid utgått från *dels* att vissa, om än begränsade, möjligheter finns att för mindre krävande arbetsuppgifter anlita biträde av regionala och lokala myndigheter, *dels* att arbetet kan effektiviseras ytterligare, *dels ock* att arbetet med flygfältsärendena efter en kortare övergångstid bör minska något. Vid bedömandet har de sakkunniga inte tagit hänsyn till det ökade arbete, som under de närmaste åren kan komma att krävas i samband med I 1 och Ing 1 flyttnings från Järvafältet, utan anser, att det ökade arbetskraftsbehov, som kan komma att uppstå av denna anledning, bör tillgodoses genom tillfälliga anordningar.

De sakkunniga har vidare kommit till den uppfattningen, att en del av det arbete, som nu faller på marksektionernas juridiskt utbildade tjänstemän, utan olägenhet bör kunna utföras av tjänstemän utan akademisk utbildning. Några tjänster anses därför böra ombildas till tjänster för kanslist. Med hänsyn till önskvärdheten av åtminstone ett par års erfarenheter innan utbyte av något större antal juristtjänster mot kanslisttjänster överväges synes kanslisttjänsterna enligt de sakkunniga för närvarande böra begränsas till två, nämligen en vid vardera sektionen. På grund härav föreslår de sakkunniga, att tjänsten för förste byråsekreterare i A 23 som inrättats vid markbyrån av fortifikationsförvaltningen i samband med flygfältsärendenas övertagande utgår samt att de båda tjänsterna för amanuens utbytes mot tjänster för kanslist. Dessutom ifrågasätter de sakkunniga, om inte, på grund av att de båda befintliga amanuensstjänsterna föreslås ersatta med kanslisttjänster, två av tjänsterna för förste byråsekreterare i A 21 bör ombildas till tjänster för förste byråsekreterare, byråsekreterare eller amanuens i högst A 21. I övrigt föreslår de sakkunniga inte någon ändring i nuvarande organisation vid marksektionerna. Bland annat med hänsyn till att införandet av viss dupliceringsutrustning kan komma att minska behovet av tekniker, föreslår de sakkunniga att en av tjänsterna för tekniker i A 11 bibehålles såsom extra, till dess att säkrare erfarenheter rörande behovet av tjänsten föreligger.

Beträffande administrativa byråns *kanslisektion* föreslås, att en tjänst för förste byråsekreterare i A 23 utgår efter lämplig övergångstid. Vidare föreslår de sakkunniga, att en tjänst för amanuens i enlighet med förslag från fortifikationsförvaltningen utgår. De sakkunniga ifrågasätter emellertid om inte i anslutning härtill en tjänst för förste byråsekreterare i A 21 bör ombildas till tjänst för förste byråsekreterare, byråsekreterare eller amanuens i högst A 21.

Ekonomisektionen föreslås ha uppgifter motsvarande dem som ekonomi-

sektionerna vid de tre tygförvaltande verken har enligt statsmakternas beslut 1961 och 1963. Därtill kommer bestyret med ekonomisk bokföring för försvarets fastighetsfond.

De sakkunniga räknar med att sektionen kommer att arbeta på tre arbetsgrupper med följande personaluppsättning. Gruppen för bokföring, kassa m. m. bör bestå av en kamrerare, en assistent, två kontorsskrivare, två kontorister, ett kanslibitråde, två maskinoperatörer och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål. Kamreraren bör såsom sektionschefens näraste man biträda denne med sektionens ledning samt med mera kvalificerade arbetsuppgifter i övrigt. En av kontorsskrivarna och biträdet för skriv- och kontorsgöromål avses för den egentliga kassan. En av kontoristerna och de två maskinoperatörerna avses huvudsakligen för bokföringsmaskinanläggningen. Gruppen för granskning av leverantörräkningar föreslås utgöras av en assistent, en kontorsskrivare, två kanslibiträden och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål. Sistnämnda biträde förutsättes kunna i betydande utsträckning stå till förfogande även för arbete inom enheten för bokföring m. m. Gruppen för granskning av reseräkningar m. m. bör bestå av en assistent och en kansliskrivare. — För direkt biträde åt sektionschefen m. m. beräknas ett kanslibitråde. Utöver här angivna arbetsgrupper och tjänster förutsättes tills vidare vid ekonomisektionen finnas en tillfällig arbetsgrupp bestående av ett par extra tjänstemän för granskning av Musköbyråns räkningar.

Vid *personalkontoret* förutsättes tre arbetsgrupper, nämligen en för i huvudsak frågor rörande verkets egen personal, en för frågor rörande personal vid regionala och lokala myndigheter samt för kollektivavtalsfrågor och liknande frågor samt en för avlöningsrapportering och avlöningsuträkning. Gruppen för frågor rörande verkets egen personal föreslås bestå av en förste byråsekreterare, en assistent, en kansliskrivare och två kanslibiträden, varav det ena i första hand avses för rapportering till försäkringskassorna. För gruppen för frågor rörande personal vid regionala och lokala myndigheter m. m. föreslås en förste byråsekreterare och en assistent. Gruppen för avlöningsrapportering m. m. föreslås omfatta en kontorsskrivare och två kontorister.

Beträffande *organisationskontoret* föreslås, att en kontoristtjänst utbytes mot tjänst för kansliskrivare.

De sakkunniga föreslår att organisationen vid administrativa byråns *intendentkontor* utökas med en assistent i högst lönegrad 13 för kostnadsberäkningar, biträde vid anskaffningar m. m. och ett kanslibitråde för redovisning av inventarier m. m., upprättande av tjänstgöringsuppgifter för städare, biträde med fördelning av kontorsmaskiner m. m. samt för reparationsbeställningar. Vidare föreslås, att en tjänst för kontorsskrivare i A 13 ändras till tjänst för förrådsförvaltare.

Sammanfattningsvis innebär de sakkunnigas förslag i fråga om civil personal i förhållande till nuläget *ökning* med 61 tjänster, nämligen

- 1 avdelningsdirektör (B 1)
- 12 byrådirektörer (A 27, A 25)
- 3 förste byråingenjörer (A 23)
- 1 förste byråintendent (A 23)
- 2 byråingenjörer eller byråintendenter (A 21)
- 12 byråingenjörer (A 21, A 19)
- 4 byråingenjörer eller ingenjörer (A 21, A 19, A 17)
- 4 byråassistenter (A 19)
- 1 byråassistent eller byråingenjör (A 19)
- 4 assistenter (A 17, A 15)
- 2 assistenter eller ingenjörer (A 17, A 15)
- 1 förrådsförvaltare (A 13)
- 2 kanslisters (regl. bef.)
- 2 assistenter (A 13, A 11)
- 1 assistent (A 11)
- 1 tekniker (A 11, A 9)
- 4 kontorister (A 9)
- 2 kanslibiträden (A 7)
- 2 maskinoperatörer (A 7)

minskning med 36 tjänster, nämligen

- 1 byrådirektör med arvode
- 3 förste byråsekreterare (A 23, A 21), av vilka en för närvarande skall hållas vakant och en föreslås behållas under en övergångstid
- 1 byråingenjör med arvode
- 4 amanuenser (regl. bef.), av vilka en för närvarande skall hållas vakant
- 9 ingenjörer (A 17, högst A 15)
- 2 ingenjörer med arvode
- 1 verkmästare (A 15)
- 5 kontorsskrivare (A 13)
- 1 verkstadsförman (A 13)
- 1 kansliskrivare (A 11)
- 1 förrådsförman (A 9)
- 1 tekniskt biträde (A 7, A 5)
- 6 skrivbiträden (regl. bef.)

Dessutom innebär förslaget, att en för närvarande vakanthållen tjänst för förste byråingenjör (A 23) inte längre skall hållas vakant.

I sammanfattningen har inte tagits hänsyn till tjänster, som föreslagits ersättas med tjänster vid andra myndigheter eller till tjänster, om vilka beslut redan tidigare meddelats, att de skall utgå vid innehavarens avgång. Ej heller har hänsyn tagits till det mindre antal tjänster, som inrättats ef-

ter det att översynen vid olika enheter avslutats. (Enligt vad som tidigare angivits föreslås alla sistnämnda tjänster utgå.)

I fråga om militära beställningar innebär förslaget *ökning* med en major (på fortifikationskårens stat), två majorer eller kaptener (en på förvaltningens och en på fortifikationskårens stat) och en arvodesofficer, samt *minskning* med en kapten (på fortifikationskårens stat), en pensionerad officer med särskilt arvode och en arvodesunderofficer i löneklass 18.

De sakkunnigas ändringsförslag, såsom det angivits i sammanfattningen, innebär en ökning av avlöningskostnaderna om ungefär 1 100 000 kr.

A n s l a g s f r å g o r

Inom den centrala fortifikationsförvaltningen bestrides huvuddelen av kostnaderna för den fast anställda personalen antingen från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag eller från särskild av Kungl. Maj:t fastställd stat för icke-ordinarie personal med avlöning från byggnadsanslag. Officerare och underofficerare med beställning på fortifikationskårens stat avlönas dock från arméns anslag till avlöningar till aktiv personal. Härtill kommer personal som enligt särskilda medgivanden är anställd från vissa riksstatsanslag. Så avlönas t. ex. all Musköbyråns personal från det särskilda anslag som anvisats för utflyttningen av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet) och vissa befattningshavare å arkitektbyrån från det å tilläggsstat för budgetåret 1962/63 anvisade reservationsanslaget för utredningar rörande förflyttning av vissa förband från Järvafältet.

Från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag avlönas — förutom personal i centrala fortifikationsförvaltningen — vissa befattningshavare i fortifikationsförvaltningens regionala och lokala organ, nämligen dels vissa civila tjänstemän i högre lönegrader vid de regionala organen, dels extra civil personal i högst lönegrad Ag 19 som sysselsättes med fortifikatorisk rustningsplanläggning, dels innehavare av befattningar för pensionerad underofficer (kasernunderofficer). I övrigt är den regionalt och lokalt tjänstgörande personalen avlönad dels från vederbörande försvarsgrens avlöningsanslag (gäller huvuddelen av lägre extra ordinarie personal med underhållsuppgifter), dels från fortifikationsförvaltningens förskottsstat (tjänstemän i Ag 21 och Ag 23 för nybyggnadsuppgifter), dels från byggnadsanslag som ställts till regional eller lokal myndighets förfogande (personal i högst Ag 19 för nybyggnadsuppgifter).

Från reservationsanslaget Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag bestrides förskottsvis kostnader för utredningar genom experter och konsulter m. fl. för upprättande av förslag till byggnadsprogram. Kostnaderna för projektering skall förskottsvis bestridas från det under Fonden för förslag till statsverket uppförda anslaget Vissa projekteringskostnader.

Enligt inhämtade uppgifter förekom vid ingången till budgetåret 1963/64 personal med avlöning från byggnadsanslag (förskottsstat) vid så gott som

samtliga organisationsenheter inom centrala fortifikationsförvaltningen. Endast forskningsbyråns personal samt personalen på BRB centralkontor (här bortses från visst tillfälligt arrangemang) avlönades med anlitan­de av endast ämbetsverkets avlöningsanslag. På markbyrån fanns endast en befattningshavare som avlönades från förskottsstat medan antalet i sådan ordning avlönade befattningshavare utgjorde i runt tal hälften inom be­fästningsavdelningen, byggnadsbyrån, värmebyrån och elektrobyrån. Inom kasernavdelningen bestreds från förskottsstat lönekostnaderna för i runt tal $\frac{1}{3}$ av befattningshavarna. För väg- och vattenbyggnadsbyrån samt ad­ministrativa byrån är motsvarande tal $\frac{1}{4}$ respektive $\frac{1}{6}$. Av utredningssek­tionens åtta befattningshavare avlönas tre med anlitan­de av förskottsstat.

Alltsedan fortifikationsförvaltningens tillkomst har personalkostnaderna varit uppdelade på olika avlöningsanslag och anslag som anvisats för ut­förande av byggnadsföretag (byggnadsanslag). Frågan om sättet för av­löningskostnadernas bestridande har senast varit föremål för prövning vid 1958, 1960 och 1961 års riksdagar.

Efter att ha redogjort för vad som förekommit härvid samt erinrat om den sedan 1962 (prop. 98, s. 93—94) gällande ordningen vid byggnads­styrelsen framhåller de sakkunniga, att det är svårt att överblicka kostna­derna för fortifikationsförvaltningens verksamhet då dessa fördelas på ett flertal olika anslag. Sålunda utnyttjas för bestridande av avlöningskostna­der för personal i centrala fortifikationsförvaltningen avlöningsanslagen för fortifikationsförvaltningen och armén samt förskottsstat för personal med avlöning från byggnadsanslag. När det gäller den regionala och lokala or­ganisationen utnyttjas jämväl förskottsstaten och fortifikationsförvaltning­ens avlöningsanslag i vissa fall medan huvuddelen av personalkostnaderna belastar försvarsgrenarnas avlöningsanslag eller bestrids direkt från bygg­nadsanslag (staten för fastighetsfonden). Utredningsanslag får numera endast utnyttjas för anlitan­de av konsulter vid uppgörande av underlag för första steget i byggnadsärenden.

Nuvarande ordning leder också enligt de sakkunniga till att det administra­tiva arbetet blir omständligt och tidsödande. Härtill kommer, framhåller de sakkunniga, att man många gånger har svårt att finna konsekvent tilläm­pade principer för fördelningen mellan olika anslag och förskottsstat.

Tidigare har beträffande centrala fortifikationsförvaltningen föreslagits, att samtliga avlöningskostnader skall bestridas från avlöningsanslag. Det har också övervägts, att samtliga avlöningskostnader skulle redovisas över avlöningsanslag men till en del slutligt belasta byggnadsanslag. Båda för­slagen föll emellertid under hänvisning till förhållandena vid byggnadssty­relsen. Sedan nuvarande ordning för avlöningskostnadernas vid fortifika­tionsförvaltningen bestridande beslöts har viss ändring skett vad gäller sättet för bestridande av kostnader för personal vid byggnadsstyrelsen. Det anförda tyder enligt de sakkunniga på att man för fortifikationsförvalt-

ningens del bör försöka genomföra förenklingar i fråga om avlöningskostnadernas bestridande i anslutning till vad som sedan budgetåret 1962/63 gäller beträffande byggnadsstyrelsen.

Vid byggnadsstyrelsen avlönas från avlöningsanslag — förutom generaldirektören, tekniske direktören och avdelningschefen — i huvudsak personal som utnyttjas för styrelsens myndighetsfunktioner samt administrativ personal och personal sysselsatt med planerings- och utredningsarbete samt underhållsuppgifter. Om man beträffande centrala fortifikationsförvaltningen skulle söka tillämpa en liknande ordning bör detta enligt de sakkunniga innebära i huvudsak följande. Från avlöningsanslag bör bestridas lönekostnader för generaldirektören, överdirektören och avdelningscheferna samt för all personal på befästrings- och kasernavdelningarnas expeditioner och planeringssektioner, på befästringsavdelningens underhållssektion och kasernavdelningens kasernvårdsbyrå, på forskningsbyrån, markbyrån, administrativa byrån och utredningssektionen samt — i den mån enheten skall ingå i fortifikationsförvaltningens organisation — BRB centralkontor. Övrig personal i centrala fortifikationsförvaltningen, som främst utnyttjas för projektering, konstruktion och byggande, bör avlönas från förskottsstat. I enlighet härmed bör från sådan stat bestridas avlöningskostnaderna för personal på befästringsavdelningens projekt- och konstruktionsbyråer, kasernavdelningens arkitektbyrå, byggnadsbyrån, värmebyrån, elektrobyrån, väg- och vattenbyggnadsbyrån samt kalkylsektionen. I den mån vid fortifikationsförvaltningen inrättas tillfälliga enheter för särskilda uppgifter — som t. ex. Musköbyrån — bör jämväl personal vid dessa enheter, därest ej särskilda skäl föranleda annat, avlönas med anlitanande av förskottsstat. När det gäller militär personal på fortifikationskårens stat synes övervägande skäl — framför allt jämförelse med andra liknande kårer — tala för att avlöningskostnaderna alltjämt bestrides från arméns avlöningsanslag.

Vad åter angår personal i lokal instans synes det enligt de sakkunnigas mening lämpligt att denna — som så gott som uteslutande torde tas i anspråk för underhållsuppgifter — helt avlönas från avlöningsanslag. I likhet med annan personal vid förbanden anses den nu aktuella personalen böra avlönas från respektive försvarsgrens avlöningsanslag. I enlighet härmed bör enligt de sakkunniga kostnaderna för bl. a. arvodesunderofficerare vid förbandens kasernvårdsavdelningar överföras till försvarsgrenarnas anslag. Kollektivavtalsanställd personal för underhållsarbeten i lokal myndighets egen regi anses alltjämt böra avlönas direkt från staten för fastighetsfonden.

De sakkunniga framhåller vidare att i fråga om de regionala organen är i nuläget splittringen när det gäller sättet för avlöningskostnadernas bestridande påfallande; kostnaderna kan bestridas från fortifikationsförvaltningens och försvarsgrenarnas avlöningsanslag, fortifikationsförvaltningens förskottsstat samt direkt från byggnadsanslag (staten för fastighetsfonden).

Gränsdragningen mellan fortifikationsförvaltningens och försvarsgrenarnas avlöningsanslag har ursprungligen anknutits till viss lönegrad. Till följd av lönegradsuppflyttningar under senare år har emellertid gränsen blivit flytande. Med de sannolikt ofta inträffande lönegradsförändringarna torde enligt de sakkunniga en sådan gränsdragning för framtiden vara svår att upprätthålla. Svårigheten att överblicka kostnaderna för den aktuella organisationen anses också tala för en ändring. Personalens lönegradsplacement bör alltså enligt de sakkunniga inte få inverka på sättet för avlöningskostnadernas bestridande. Då de regionala organens huvuduppgifter anknyter till förvaltning och underhåll av befintliga fastigheter, anses i anslutning till vad som föreslagits beträffande centrala fortifikationsförvaltningen avlöningskostnaderna som regel böra belasta avlöningsanslag. Det förefaller de sakkunniga lämpligt att för redovisning av dessa avlöningskostnader upptaga särskilda riksstatsanslag i likhet med vad som skett t. ex. beträffande försvarets intendenturverk och armétygförvaltningen. Man anser på så sätt också få viss anslutning till vad som tillämpas beträffande den civila statsförvaltningen där länsarkitektorganisationen redovisas från särskilda riksstatsanslag. Från ett dylikt anslag, t. ex. Den regionala fortifikationsförvaltningen: Avlöningar, borde enligt de sakkunniga bestridas i första hand kostnaderna för civil personal vid militärbefälsstabernas sektion VIII, medan det anses kunna övervägas om inte motsvarande kostnader vid marina organ i avbidan på förslag beträffande krigsmaktens regionala ledning tills vidare bör bestridas från marinens avlöningsanslag. För extra ordinarie civil personal bör enligt förslaget Kungl. Maj:t fastställa personalförteckning. Militär personal anses — liksom i fråga om centrala fortifikationsförvaltningen — böra avlönas från vederbörlig försvarsgrens anslag.

De regionala organen anlitas emellertid i betydande omfattning för iståndsättnings- och nybyggnadsföretag för vilka särskild personal erfordras, t. ex. kontrollanter. Det ankommer härvid på fortifikationsförvaltningen att besluta om arbetet skall utföras i central eller regional regi. Utföres arbetet centralt, får förskottsstaten anlitas för att anställa sådan personal. Det synes de sakkunniga rimligt att detsamma får gälla, om arbetet görs av regional myndighet. På fortifikationsförvaltningen anses därför böra ankomma att i samband med uppdrag till regional myndighet pröva huruvida särskild personal erfordras härför och — om så bedöms erforderligt — bemyndiga regionala myndigheten att anlita förskottsstaten intill visst belopp. Personal med avlöning från förskottsstat i regional myndighet bör enligt de sakkunniga förutsättas inneha extra anställning.

Personal för fortifikatorisk rustningsplanläggning avlönas sedan 1961/62 från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag under vilket särskilt belopp beräknats för ändamålet. Tidigare avlönades sådan personal från särskilt reservationsanslag till fortifikationsförvaltningens förfogande vilket jämväl togs i anspråk för resor och andra kostnader för rekognoserings-

verksamhet. För fortifikatorisk planläggning utnyttjas emellertid i första hand personal i den ordinarie organisationen, främst fortifikationsofficerare. Medlen för fortifikatorisk rustningsplanläggning synes i viss utsträckning ha använts för att anställa personal för förstärkning av främst regionala myndigheter bl. a. i anslutning till vakanser bland fortifikationsofficerare. Med hänsyn härtill kan enligt de sakkunniga ifrågasättas om särskilda medel behöver beräknas för rustningsplanläggningen. Erforderlig rörlighet t. ex. i samband med beredskapshöjning torde kunna säkerställas genom att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande att vid behov överskrida anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

Beträffande utredningsanslaget förutsättes av de sakkunniga inte någon ändring i nuvarande ordning som nära ansluter till vad som gäller beträffande byggnadsstyrelsen.

Kostnaderna enligt förskottsstaten anses böra fördelas mellan tillgängliga byggnadsanslag, medel under staten för fastighetsfonden (istandsättningsposterna) samt i förekommande fall projekteringsanslaget under fonden för förlag till statsverket.

Ledamoten Lyberg har reserverat sig mot de sakkunnigas förslag att utbyta tre tjänster i A 21 mot tjänster för förste byråsekreterare, byråsekreterare eller amanuens i högst A 21, nämligen två på markbyrån och en på administrativa byråns kanslisektion.

Yttranden

De sakkunnigas förslag rörande samordningen av kalkylarbetet inom fortifikationsförvaltningen tillstyrkes av *chefen för marinen, statskontoret, byggnadsstyrelsen och försvarets civilförvaltning. Civilförvaltningen* anser, att den nya organisationsenheten — med hänsyn till fördelarna på längre sikt av ett efter allmänt vedertagna funktionsprinciper uppbyggt gemensamt organ för kalkylverksamhet inom fortifikationsförvaltningen — bör byggas upp så snart det befinner sig möjligt anpassa verksamheten efter de nya principerna.

Fortifikationsförvaltningen, som anser att de sakkunnigas förslag i ifrågavarande avseende innebär en genomgripande ändring av nuvarande arbetsmetoder med återverkan på ett flertal rutiner, tillstyrker tillkomsten omedelbart av ett kalkylorgan med uppgift att handha efterkalkyler samt utredningar och metodfrågor i anslutning till kalkylarbetet. En sådan enhet bör enligt fortifikationsförvaltningen stå under ledning av en avdelningsdirektör i Be 1 och vidare omfatta två byrådirektörer i Ae 25, två förste byråingenjörer i Ae 23, tre byråingenjörer i Ae 21, två byråingenjörer i Ae 19 samt en kontorist i Ae 9, sammanlagt 11 tjänster. Frågan huruvida även förkalkyler i anslutning till projekteringsarbetet bör överföras från de olika arbetsenheterna till kalkylsektionen bör enligt fortifikationsförvaltningens mening ses på längre sikt och bygga på viss försöksverksamhet.

De sakkunnigas förslag om en gemensam kalkylsektion avstyrkes av *SR* och *överbefälhavaren*. *Överbefälhavaren* anser, att en långt driven centralisering av kalkylarbetet på lång sikt skulle komma att öka personalbehovet och anför som motiv härför följande.

I ett medelsförvaltande verk som fortifikationsförvaltningen torde varje befattningshavare, som har att bedöma en arbetsuppgift eller ett problem, behöva utföra ekonomiska kalkyler av skilda slag. Att koncentrera allt kalkylarbete inom verket till en underavdelning torde icke vara praktiskt. Även om en sådan enhet proforma ges uppgiften, torde sakorganen icke i praktiken kunna väsentligt begränsa vissa av sina åligganden i detta avseende.

Överbefälhavaren finner det vidare nödvändigt att ålägga avdelningschefer och chefer för fristående byråer huvudansvaret för varje projekt, varvid de tekniska och ekonomiska grundvärdena inte anses böra separeras. *Överbefälhavaren* finner de sakkunnigas jämförelse i detta avseende mellan å ena sidan kalkylsektionen och å andra sidan till exempel värmebyrån och elektrobyrån inte vara rättvisande, då de sistnämnda specialorganen förfogar över både teknisk och ekonomisk expertis inom ifrågavarande fack. De är enligt *överbefälhavaren* allsidiga stödfunktioner inom verket åt de organ som sammanhåller visst projekt, ett slags inomverksliga huvudförvaltningsorgan. En central kalkylsektion synes enligt *överbefälhavaren* icke kunna ges denna karaktär. *Överbefälhavaren* anser det dock värdefullt att verksledningen direkt förfogar över viss kalkylexpertis för planering och ledning av verksamheten i stort. Vid flertalet centrala förvaltningsmyndigheter inom krigsmakten fyller bl. a. denna funktion av en centralplanering. *Överbefälhavaren* finner erfarenheterna av denna organisationsform goda och förordar därför en närmare organisatorisk samordning mellan utredningssektionen och det centrala kalkylorganet.

Beträffande möjligheterna för fortifikationsförvaltningen att anställa extra personal förutsätter *överbefälhavaren* att uppkommande möjligheter till rekrytering av kvalificerad personal inte försvåras genom begränsning av utbyggnadstakten beträffande fortifikationsförvaltningen utan att möjligheter för förvaltningen att inrätta extra tjänster alltjämt kommer att förefinnas. *Riksrevisionsverket* anser att, med hänsyn till den begränsade rätt, som instruktionsenligt tillerkänts fortifikationsförvaltningen i fråga om tillsättande och antagande av personal och då någon ytterligare begränsning härutinnan inte synes motiverad, erforderliga medel till avlöning av extra tjänstemän i högst lönegrad A 21 vid de byråer m. m., vid vilka avlöningskostnaderna skall bestridas från avlöningsanslag, bör beräknas under posten för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. *Fortifikationsförvaltningen* och *SR* hävdar, att fortifikationsförvaltningen i likhet med byggnadsstyrelsen bör erhålla möjlighet att anställa extra personal inom hela löneplan A och inte enbart då fråga är om nytillkomna eller tillfälliga arbetsuppgifter. *TCO-S* anser, att fortifikationsförvaltningen bör erhålla bemyndigande att anställa extra tjänstemän i högst A 27. I vart fall bör en-

ligt TCO-S inte någon inskränkning komma till stånd ifråga om ämbetsverkets befogenheter att anställa extra tjänstemän för nytillkommande eller tillfälliga arbetsuppgifter.

Bland de allmänna synpunkter beträffande de sakkunnigas förslag till personalorganisation som framkommit vid remissbehandlingen torde följande få återges.

Försvarets civilförvaltning, som förklarar sig i avsaknad av närmare motiveringar till de föreslagna tjänsterna och deras lönegradsplacering inte kunna ingå på någon detaljgranskning av de sakkunnigas förslag, finner att några vägande erinringar inte kan göras mot förslaget i denna del. Inte heller *statskontoret* anser de i betänkandet redovisade uppgifterna lämna tillräckligt underlag för ett sakligt bedömande av fortifikationsförvaltningens personalbehov. Statskontoret anser sig emellertid kunna ansluta sig till de sakkunnigas principiella uppfattning att antalet nya tjänster — med hänsyn till rekryteringsmöjligheterna och de olägenheter som uppstår vid en snabb utbyggnad av organisationen — bör begränsas i förhållande till vad som kan antas vara erforderligt på något längre sikt. *SACO*, som ifrågasätter om den av de sakkunniga föreslagna upprustningen kommer att vara tillräcklig, anser det angeläget att organisationen nu upprustas på sådant sätt, att den redan vid omorganisationens genomförande visar sig fullt funktionsduglig.

TCO-S biträder i princip det av de sakkunniga framlagda förslaget till personalorganisation, men föreslår därutöver att vissa ytterligare, i det följande angivna, tjänster tillkommer.

Chefen för marinen anser, att slutligt ställningstagande till ny organisation av fortifikationsförvaltningen inte bör tagas förrän resultatet av de sakkunnigas granskning av vissa frågor rörande arbetsfördelningen mellan byggnadsstyrelsen och fortifikationsförvaltningen föreligger.

Bland remissmyndigheterna är det huvudsakligen *fortifikationsförvaltningen* som i sitt yttrande närmare berör de sakkunnigas förslag till personalorganisation vid de olika enheterna inom förvaltningen. Fortifikationsförvaltningen har därvid framfört vissa yrkanden om förstärkningar utöver de sakkunnigas förslag. Förvaltningen framhåller dock att den starkt begränsat sina yrkanden mot bakgrunden av nuvarande vakansläge och rekryteringssvårigheter samt i viss mån även verkets avsevärda lokalsvårigheter. Fortifikationsförvaltningens yrkanden om tjänster utöver de sakkunnigas förslag, för vilka yrkanden närmare redogöres i det följande, tillstyrkes av *överbefälhavaren*. Överbefälhavaren, som anser att de sakkunnigas förslag inte i tillfredsställande grad tillgodoser behovet av militär expertis, föreslår härutöver visst, i det följande närmare berört, tillskott av fortifikationsutbildad personal.

Beträffande *utredningssektionen* anför *överbefälhavaren* att arbetsuppgifterna för denna sektion i vad avser utredningar torde komma

att omfatta eller beröra militära problem. Överbefälhavaren vidhåller med hänsyn härtill och för att ge sektionen den militära anknytning den enligt överbefälhavaren bör ha, att chefen för utredningssektionen bör vara fortifikationsofficer i B 1.

Följande synpunkter beträffande befästningsavdelningen har framkommit vid remissbehandlingen.

Planeringssektionen föreslås av de sakkunniga bli tillförd bl. a. en tjänst för byråingenjör för arbete med projektering och försök m. m. rörande truppbefästningar. *Fortifikationsförvaltningen* föreslår, att sektionen för ändamålet tillföres en tjänst för förste byråingenjör med hänsyn till de alltmer ökade kraven på truppbefästningarnas utförande m. m. särskilt med tanke på kärnvapenverkan. Förvaltningen hävdar vidare att den kontorskrivartjänst vid sektionen, som av de sakkunniga föreslagits skola utbytas mot tjänst för kontorist, bör bibehållas. *TCO-S* föreslår att två av de av de sakkunniga föreslagna tjänsterna för byråingenjör vid sektionen omvandlas till tjänster för byråintendent alternativt byråingenjör, varigenom större överensstämmelse erhålles mellan befästningsavdelningens och kasernavdelningens planeringssektioner, vilkas huvudarbetsuppgifter i stort sett är av samma art.

Den personal som de sakkunniga avsett för projektbyråns projektsektioner är inte tillräcklig med hänsyn till arbetsuppgifterna anser *SR* och *fortifikationsförvaltningen*.

I första hand bör vid sektionerna enligt fortifikationsförvaltningen tillkomma två byrådirektörstjänster för projektledare samt en kaptensbeställning. Behovet av ytterligare en kapten ur fortifikationskåren understrykes även av *överbefälhavaren* och *SR*. *SR* föreslår att sektionerna därutöver förstärkes med tre byrådirektörer i A 25 och fyra ingenjörer, av vilka två i A 17 och två i A 15. Projektbyrån bör enligt *TCO-S* utöver de sakkunnigas förslag förstärkas med två byrådirektörer, en förste byråingenjör och en ingenjör.

Enligt *TCO-S* mening är det angeläget att tjänsterna som detaljchefer vid projektbyråns projektsektioner tillsättes med civila tekniker för att åstadkomma kontinuitet i arbetet. För att kunna rekrytera och behålla kvalificerade tekniker är det enligt *TCO-S* också angeläget att det inom byrån finns beföringsmöjligheter för dessa.

De sakkunniga har föreslagit att fyra tjänster utgår vid projektbyråns specialsektion i samband med att kalkylarbetet överflyttas till en för verket gemensam kalkylsektion. Enheten föreslås därefter benämnas specialdetalj. *Fortifikationsförvaltningen* framhåller att återstående arbetsuppgifter vid enheten inte kan lösas med en så kraftigt reducerad personalstyrka som förslaget innebär. De sakkunnigas bedömanden beträffande erforderligt personalbehov torde enligt fortifikationsförvaltningen ha skett med ledning av de arbetsredogörelser som lämnats av fortifikationsförvaltningen, vilka

upptar samma antal tjänster för kalkylarbetet som för arbetet med byggnadsbeskrivningar m. m. Denna fortifikationsförvaltningens uppräknning i stora drag av den befintliga personalens arbetsuppgifter har inte skett som ett underlag för en så distinkt delning av personalen, som nu blivit fallet, och ej heller med tanke på en uppdelning på olika organisationsenheter.

Fortifikationsförvaltningen finner det nödvändigt att tillföra enheten ytterligare tjänster och föreslår en förste byråingenjör i Ae 23, en byråingenjör i Ae 19 och en ingenjör i Ae 17. Chefen anses böra vara byrådirektör.

SR föreslår att specialsektionen förstärkes med en förste byråingenjör i A 23, två byråingenjörer i A 19 samt två ingenjörer, av vilka en i A 17 och en i A 15.

Befästningsavdelningens underhållssektion bör enligt *fortifikationsförvaltningen*, SR och *överbefälhavaren* organiseras som byrå liksom motsvarande enhet inom kasernavdelningen. Chefen bör enligt *överbefälhavaren* placeras i B 1. Överbefälhavaren anför vidare att omfattningen av moderniseringsverksamheten kommer att spänna över samma objektgrupper, som vid nybyggnad täcks av de tre projektsektionerna. Enligt överbefälhavarens mening bör därför — med samma motivering som de sakkunniga anfört beträffande personaluppsättningen på projektsektionerna — moderniseringsenheten ledas av en regementsofficer med biträde av en kapten, båda ur fortifikationskåren. I fråga om underhållsverksamheten bör chefen enligt överbefälhavaren vara alternativt major eller kapten för att säkerställa erforderlig kontinuitet. De underofficerare som placeras vid förvaltningen bör ha erfarenhet från tjänst vid lokalmyndighet, varför den för sektionen avsedda underofficersbeställningen enligt överbefälhavarens mening bör vara förvaltarbeställning.

Vid kasernavdelningen erfordras enligt *överbefälhavaren* en regementsofficer ur fortifikationskåren. Vederbörande anses böra placeras på planeringssektionen eller direkt under avdelningschefen.

Överbefälhavaren anser det vidare av vikt att behovet av militär sakkunskap säkerställes även i fråga om underhållsverksamhet och föreslår därför att till chefens för kasernvårdsbyrån förfogande ställes en major eller kapten ur fortifikationskåren.

SR hävdar att den beställning för major eller kapten vid kasernavdelningens planeringssektion som de sakkunniga föreslår skola tillkomma vid sektionen skall vara på fortifikationskårens stat i stället för på förvaltningens stat. Förbundet anser det viktigt att innehavaren av beställningen — som skall fungera som ställföreträdare för sektionschefen (regementsofficer på förvaltningens stat) — har byggnadsteknisk utbildning. *Fortifikationsförvaltningen* föreslår, att den befattning för arvodesofficer i A: 28 vid sektionen som avses för skyddsfrågor och allmänna planeringsfrågor utbytes mot byråingenjör i Ae 21. Övriga två arvodesbefattningar vid sektionen bör enligt förvaltningen vara placerade i A: 28.

Beträffande byggnadsbyrå n har följande synpunkter framlagts av remissmyndigheterna.

Enligt *fortifikationsförvaltningens* mening bör den tjänst för byråingenjör i Ag 19 vid planeringssektionen, som i första hand avses för handläggning av arbetsmarknadsfrågor samt indexärenden, upptas såsom alternativt byråingenjör/byråassistent i Ae 19. En tjänst för kontorsskrivare i Ae 13 vid samma sektion bör enligt ämbetsverket bibehållas och ej såsom de sakkunniga föreslagit utbytas mot assistenttjänst i Ae 11. Även vid entreprenadsektionen har de sakkunniga ansett att en kontorsskrivartjänst bör utbytas, i detta fall mot tjänst för kontorist. Fortifikationsförvaltningen bedömer arbetsuppgifterna vara av sådan natur, att tjänsten bör vara lägst kontorsskrivare i Ae 13.

En avveckling av kontrollverksamheten vid byggnadssektionen kan, som de sakkunniga framhållit, ske först i samband med att pågående uppdrag slutföres. Av ifrågavarande tjänster kan enligt fortifikationsförvaltningen endast tjänsten för kontorist i Ae 9 utgå fr. o. m. den 1 juli 1964. För de framtida kontrolluppgifterna vid sektionen upptas fyra tjänster i högst A 21. En av dessa tjänster bör enligt fortifikationsförvaltningen såsom närmast sammanhållande av kontrollgruppens arbete placeras som förste byråingenjör i Ae 23. Detta anses önskvärt även från beföringssynpunkt.

Fortifikationsförvaltningen bedömer ytterligare en tjänst nödvändig för inköps- och förrådssektionen och föreslår att en till utgående föreslagen tjänst för kansliskrivare i Ae 11 får bibehållas. *Chefen för armén* anser att en arvodesbefattning för underofficer i A: 18, som av de sakkunniga föreslagits skola utgå, bör få kvarstå av personalhänsyn.

I fråga om normaliesektionen slutligen föreslår *fortifikationsförvaltningen* att sektionschefen bör uppflyttas från A 25 till A 27 med hänsyn till att dennes uppgifter ökar väsentligt i samband med genomförande av förslaget att till normaliesektionen överföra den personal som utarbetar driftinstruktioner. Den personal som upptagits för driftinstruktionsarbetet är enligt fortifikationsförvaltningen, med hänsyn till föreliggande arbetsprogram temporärt otillräcklig. Fortifikationsförvaltningen anser det därför vara nödvändigt att övergångsvis förstärka gruppen med extra personal med fyra tjänster i högst A 21.

De sakkunnigas bedömning av såväl erforderlig personal inom normaliesektionen som kvalifikationerna hos den personal som skall handlägga arbetsuppgifterna är enligt *SR* helt realistisk. För att den avsedda verksamheten inom normaliesektionen skall fungera fordras enligt *SR* att utöver de sakkunnigas förslag tillkommer tjänster för en byrådirektör i A 25 och två byråingenjörer i A 19.

Beträffande v ä r m e b y r å n anser sig *fortifikationsförvaltningen* kunna godtaga de sakkunnigas förslag att för närvarande begränsa tillskottet av nya tjänster. En ytterligare personalförstärkning är dock enligt förvalt-

ningen senare nödvändig för att kunna hålla byråns egna konstruktionsarbete vid beräknad nivå. Med hänsyn till rekryteringssvårigheterna vid byrån föreslår fortifikationsförvaltningen att en byrådirektörstjänst i A 25, som av de sakkunniga föreslagits utgå, bibehålles och att en tjänst för förste byråingenjör i A 23 i stället utgår.

De sakkunnigas förslag beträffande *elektrobyrån* tillstyrkes av *fortifikationsförvaltningen*, som dock anser att ytterligare personalförstärkning blir nödvändig senare för att kunna hålla byråns egna konstruktionsarbeten vid beräknad nivå.

Vid *väg- och vattenbyggnadsbyrån* redovisas för närvarande 13 tjänster, avsedda för kontroll av flygfältsarbeten. De sakkunniga räknar med att dessa tjänster eller i varje fall några av dem måste behållas övergångsvis, till dess att kontrollarbetet kan övertagas av de regionala organen. Med anledning härav framhåller *fortifikationsförvaltningen*, att tidpunkten för ett överförande till regional instans för närvarande inte kan förutses och att det synes sannolikt, att detta knappast i full utsträckning kan ske före väntad omorganisation av de regionala organen. Ifrågavarande tjänster bör därför enligt fortifikationsförvaltningen tills vidare redovisas å *väg- och vattenbyggnadsbyrån*. Fortifikationsförvaltningen, som biträder de sakkunnigas uppfattning att förstärkningen å vägsektionen kan ske etappvis, anser vidare att sektionen för att kunna bemästra de alltmer tilltagande arbetsuppgifterna redan i detta sammanhang bör tillföras ytterligare en tjänst, som bör vara förste byråingenjör i Ae 23. *TCO-S* föreslår att *väg- och vattenbyggnadsbyrån* förstärkes med ytterligare en byråingenjör.

De sakkunnigas förslag rörande utbyte av amanuens tjänster vid *markbyråns* marksektioner mot tjänster för kanslister tillstyrkes av *TCO-S* samt *fortifikationsförvaltningen*, som dock inte anser att några ytterligare utbyten kan ske utan allvarliga olägenheter.

Ämbetsverket anför vidare beträffande marksektionerna att den tjänst för förste byråsekreterare i Ag 23, som inrättats från och med den 1 juli 1963 och som de sakkunniga föreslagit skola indragas, bör bibehållas. Ämbetsverket hävdar vidare att den teknikertjänst som de sakkunniga föreslagit skola bibehållas som extra i stället bör vara extra ordinarie.

De sakkunniga har i sitt betänkande beträffande *administrativa byråns* kanslisektion framhållit att en tjänst för förste byråsekreterare i Ag 23 som utnyttjas för handläggning av avtals- och andra juridiska frågor i samband med anlitan av konsulter m. m. bör utgå efter en lämplig övergångstid. *Fortifikationsförvaltningen* anser det vara för ämbetsverket oundgängligt att förfoga över en jurist med specialinriktning på avtalsområdet och att det måste bedömas såsom uteslutet att verket senare skulle se en möjlighet att indraga tjänsten. Tjänsten är enligt fortifikationsförvaltningen nödvändig även framgent och bör enligt verket ingå i personalorganisationen såsom förste byråsekreterartjänst i Ae 23.

Statskontoret anser det inte tillrådligt att upphöra med den regelbundna övervakningen av användningen av medel, som ställts till regionala och lokala myndigheters förfogande, vilken nu sker vid ekonomisektionen, då det bör ankomma på det centrala ämbetsverket att följa kostnadsutvecklingen för regionala och lokala byggnadsobjekt. Arbetsuppgiften bör enligt statskontoret bibehållas, men möjligheterna att förenkla och effektivisera övervakningsförfarandet anses böra undersökas och tillvaratagas. Riksrevisionsverket förutsätter att de sakkunnigas förslag i fråga om övervakning beträffande användningen av medel, som ställts till regionala och lokala myndigheters förfogande inte innefattar någon begränsning av den kontroll som får anses åvila fortifikationsförvaltningen. Fortifikationsförvaltningen erinrar i anslutning till nyssnämnda förslag av de sakkunniga att denna uppföljning utgör en bevakning av kostnadsutvecklingen och ligger i linje med de uppgifter som instruktionsenligt åvilar ämbetsverket. Den tjänst för kontorsskrivare i Ae 13 vid ekonomisektionen som enligt de sakkunnigas förslag bör utgå har nämnda övervakning som huvuduppgift. Tjänsten bör enligt fortifikationsförvaltningen få kvarstå och frågan om dess indragning upptas till prövning sedan klarhet vunnits beträffande den omläggning av medelsredovisningen till hålkortssystem som pågår inom ekonomisektionen samt en närmare utredning rörande ämbetsverkets förvaltningskontroll hunnit verkställas. Fortifikationsförvaltningen föreslår beträffande ekonomisektionen slutligen att ytterligare ett kontorsbiträde får ingå i sektionen.

De sakkunnigas förslag rörande vissa anslagsfrågor tillstyrkes av fortifikationsförvaltningen och statskontoret och lämnas utan erinran av riksrevisionsverket. Försvarets civilförvaltning anser att det mest rationella sättet att erhålla en klar och entydig bild av en myndighets totala avlöningskostnader är, att all personal hos myndigheten avlönas från ett och samma avlöningsanslag.

Det förslag beträffande avlöningskostnadernas bestridande inom den centrala fortifikationsförvaltningen som framlägges av de sakkunniga överensstämmer i princip med det redovisningssystem som tillämpas för byggnadsstyrelsen. Byggnadsstyrelsen bestyrker i sitt yttrande att erfarenheten av systemet för byggnadsstyrelsens del är god. Byggnadsstyrelsen finner det emellertid angeläget att systemet, i tider med snabbt växlande eller i övrigt varierande arbetsvolym, förenas med erforderlig elasticitet så att vederbörliga personalförändringar på de projekterande och byggande organisationsenheterna kan kompletteras med motsvarande anordningar inom byråer, vilkas personal avlönas från avlöningsanslag. För att det av de sakkunniga förordade systemet skall fungera på ett smidigt sätt bör enligt byggnadsstyrelsen avlöningsanslaget vara så beräknat att det tillåter sådan följsamhet. Anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal bör enligt byggnadsstyrelsen med hänsyn härtill betecknas förslagsvis. En sådan anordning föreslås för byggnadsstyrelsens del i årets statsverksproposition. För-

svarets civilförvaltning finner inte de sakliga skälen för införande av det redovisningssystem som tillämpas vid byggnadsstyrelsen vara tillräckligt bärande. Systemet tillgodoser enligt *civilförvaltningen* inte uppställda önskemål på rättvisande kostnadsredovisningar. *Civilförvaltningen* utgår härvid från att uppdelningen av avlöningskostnaderna efter de olika organisationsenheterna avses skola vara strikt genomförd, vilket innebär, att avlöningskostnaderna för personal, som tillfälligt måste anställas på exempelvis en planeringssektion till följd av en kraftig temporär ökning av byggnadsverksamheten, skall bestridas av avlöningsanslag, oberoende av anledningen till personalförstärkning.

Vad angår de sakkunnigas förslag rörande redovisningen av avlöningskostnaderna i lokal instans delar *försvarets civilförvaltning* uppfattningen att dessa kostnader bör bestridas av försvarsgrenarnas avlöningsanslag. Detta bör enligt *civilförvaltningen* gälla även sådan kollektivavtalsanställd personal som inte helt är avsedd för underhållsarbeten vilka bekostas av fastighetsfonden. *TCO-S* anser det lämpligt att såsom de sakkunniga föreslagit kostnaderna för bl. a. arvodesunderofficerare vid förbandens kasernvårdsavdelningar överföres till försvarsgrenarnas anslag. Vid en sådan förändring bör enligt *TCO-S* nämnda arvodesbefattningar överföras till fortifikationskårens personalförteckning och administreras av chefen för fortifikationskåren.

I fråga om de regionala organen anser *försvarets civilförvaltning* i likhet med de sakkunniga att det är angeläget, att åtgärder vidtages för att minska den nu rådande splittringen med avseende på sättet för avlöningskostnadernas bestridande. Med hänsyn till att 1960 års försvarsledningsutredning i sitt betänkande Totalförsvarets regionala ledning (SOU 1963: 65) förordat en särskild utredning rörande fortifikations- och byggnadsförvaltningen på regional nivå kan dock enligt *civilförvaltningen* ifrågasättas, om det kan anses lämpligt att nu vidtaga alltför genomgripande åtgärder i förevarande hänseende. Sålunda ställer sig *civilförvaltningen* tveksam till om redan nu bör införas ett nytt riksstatsanslag för den regionala fortifikationsorganisationen, vilket enligt *civilförvaltningen* inte skulle komma att uppta alla kostnader. Frågan om redovisningen av tjänsterna för den regionala fortifikationspersonalen bör enligt *civilförvaltningen* i allt fall ses i samband med att försvarsledningsutredningen i sitt betänkande förutsatt ändrad ordning beträffande redovisningen av de nya regionala stabernas personal. Däremot bör enligt *civilförvaltningens* mening såsom de sakkunniga förutsatt den nuvarande splittringen på fortifikationsförvaltningens och försvarsgrenarnas avlöningsanslag så långt det är praktiskt möjligt upphöra. *Civilförvaltningen* förordar härvid att man tills vidare uppför samtliga tjänster — med undantag för de för militär personal på aktiv stat avsedda — på fortifikationsförvaltningens personalförteckningar och beräknar medel för dem under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag.

Av anslagsfrågor behandlar *överbefälhavaren* endast frågan om medel för fortifikatorisk krigsplanläggning i fred. Denna krigsplanläggning är enligt *överbefälhavaren* så omfattande, att förutom av den ordinarie personalen — fortifikationsofficerare och fortifikationsunderofficerare — medverkan även krävs av arvodesanställda regementsofficerare, viss heltidsanställd civil personal samt för rekognosceringsverksamhet tillfälligt anställda mätbiträden. I viss utsträckning kan även konsulter behöva tagas i anspråk. Planläggningen är enligt *överbefälhavaren* tidsödande och måste överses med relativt korta tidsintervaller. Att förutsätta att del av planlägningsverksamheten skall utföras genom forcering först vid beredskapshöjning kan enligt *överbefälhavaren* inte längre godtagas. Vid beredskapshöjning måste den nämnda ledningspersonalen helt ianspråktagas för att sätta utbyggnadsplanerna i verket. *Överbefälhavaren* anser sålunda att särskilda medel för genomförandet av nämnda planläggning erfordras även i fortsättningen. Utöver den genom fortifikationsförvaltningen handhavda krigsplanläggningen tillkommer enligt *överbefälhavaren* krigsplanläggning för flygvapnets planläggning enligt bestämmelserna för planläggning och verkställande av fältarbeten. Liknande synpunkter beträffande krigsplanläggning i fred framföres av *fortifikationsförvaltningen*.

2. Fortifikationsförvaltningens förslag till anslagsäskanden

Avlöningar

För innevarande budgetår har förslagsanslaget Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar upptagits med 13 500 000 kr. Såsom inledningsvis berörts har för budgetåret 1964/65 i statsverkspropositionen (bil. 6, s. 200) för ändamålet beräknats ett förslagsanslag av 11 000 000 kr.

Y r k a n d e

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget minskas med 3 153 000 kr.

1. Personalförändringar	Ökning eller minskning
I. Avlöningsanslag	
<i>Utredningssektionen</i>	
1 byråingenjör/byråintendent Ae 21.....	+ 31 320
1 kontorist Ae 9.....	+ 16 884
1 kanslibitråde Ae 7.....	+ 15 204
1 pensionerad officer A: 28.....	+ 14 196
1 arvode till journalist.....	+ 15 000
Utgår:	
1 pensionerad officer A: 24.....	— 11 546
<i>Befästningsavdelningen</i>	
Planeringssektionen:	
1 förste byråingenjör Ae 23.....	+ 34 740
1 byråingenjör Ae 21.....	+ 31 320

Utgår:	
1 verkmästare Ae 15 (överföres till IV militärområdet)	— 22 992
1 ingenjör högst Ae 15 (avses för befästringsinspektionen; kvarstår å FortF personalförteckning)	—
Underhållssektionen:	
1 major Ao 25 (fortifikationskåren)	—
1 byrådirektör Ae 27	+ 42 708
2 byråingenjörer Ae 21	+ 62 640
Utgår:	
1 förste byråingenjör Ae 23	— 34 740
<i>Kasernavdelningen</i>	
Planeringssektionen:	
1 major eller kapten Ar 25/21	+ 34 740
1 förste byråintendent Ae 23	+ 34 740
1 byråingenjör Ae 21	+ 31 320
1 byråassistent Ae 19	+ 28 260
1 kanslibitråde Ae 7	+ 15 204
Utgår:	
1 kapten Ao 21 (fortifikationskåren)	—
1 förste byråingenjör Ae 23	— 34 740
1 förste byråingenjör Ag 23	— 34 740
1 byråingenjör Ae 19	— 28 260
1 ingenjör högst Ae 15	— 20 736
1 officer arvode högst motsv. A: 26	— 36 588
Kasernvårdsbyrån:	
Underhållssektionen	
2 byrådirektörer Ae 25	+ 77 040
1 byråingenjör Ae 21	+ 31 320
1 assistent Ae 17	+ 25 488
Utgår:	
1 ingenjör Ag 17	— 25 488
1 ingenjör högst Ae 15	— 20 736
1 ingenjör högst Ag 15	— 20 736
1 byrådirektör arvode motsv. A: 28	— 40 560
1 byråingenjör arvode motsv. A: 22	— 29 748
Stockholmssektionen	
1 byråingenjör Ae 21	+ 31 320
Kvarstår övergångsvis:	
1 ingenjör högst Ag 15 (för slutförande av visst arbete)	—
Utgår:	
1 kanslibitråde Ae 7 (skall redovisas å expeditionen)	—
<i>Forskningsbyrån</i>	
1 major eller kapten Ao 25/21 (fortifikationskåren)	—
Utgår:	
1 kapten Ao 21 (fortifikationskåren)	—
1 tekniskt biträde Ae 7	— 15 204
<i>Markbyrån</i>	
Marksektioner:	
2 kanslister Af 9—Ae 13	+ 37 392
Utgår:	
2 amanuenser Af 17—Ae 19	— 50 976
<i>Administrativa byrån</i>	
Kanslisektion:	
Utgår:	
1 amanuens Af 17—Ae 19	(vakanthållen tjänst)

Ekonomisektion:		
1 assistent Ae 15.....	+	22 992
1 kontorist Ae 9.....	+	16 884
2 maskinoperatörer Ae 7.....	+	30 408
Kvarstående övergångsvis:		
1 kontorsskrivare Ae 13.....	—	—
Utgår:		
1 kanslibitråde Ag 7.....	—	15 204
4 biträden för skriv- och kontorsgöromål Af 2—Ae 5.....	—	49 488
Personalkontor:		
1 kontorsskrivare Ae 13.....	+	20 736
1 kontorist Ae 9.....	+	16 884
Utgår:		
1 förste byråsekreterare Ae 21.....		(vakanthållen tjänst)
1 amanuens Af 17—Ae 19.....		(vakanthållen tjänst)
1 kansliskrivare Ae 11.....	—	18 696
Organisationskontor:		
1 kansliskrivare Ae 11.....	+	18 696
Utgår:		
1 kontorist Ag 9.....	—	16 884
Intendentskontor:		
1 assistent högst Ae 15.....	+	20 736
1 förrådsförvaltare Ae 13.....	+	20 736
1 kanslibitråde Ae 7.....	+	15 204
Utgår:		
1 kontorsskrivare Ae 13.....	—	20 736
2 expeditionsvakter Ag 7 (tjänsterna avses nu för vakttjänst, för vilket ändamål medel föreslås beräknade å omkostnadsanslaget).....	—	30 408
Summa 1: I	+	214 906

II. Förskottsstat

Befästningsavdelningen

Projektbyrån

Chef m. fl.

Utgår:

1 byråassistent Ae 19 (överföres till specialsektionen)..... —

Projektsektionerna:

2 kaptener Ao 21 (fortifikationskåren)..... —

2 byrådirektörer Ae 25..... (+ 77 040)

Specialsektionen:

1 förste byråingenjör Ae 23..... (+ 34 740)

1 byråingenjör Ae 19..... (+ 28 260)

1 byråassistent Ae 19 (överföres från chef m. fl.)..... —

1 ingenjör Ae 17..... (+ 25 488)

1 tekniker Ae 11..... (+ 18 696)

Utgår: (överföres till föreslagen kalkylsektion)

1 byrådirektör Ag 25..... —

1 byråingenjör Ae 21..... —

1 byråingenjör Ag 21..... —

1 byråingenjör Ae 19..... —

Konstruktionsbyrån:

Centraldetaljen

1 byråingenjör Ae 21..... (+ 31 320)

1 tekniker Ae 9..... (+ 16 884)

Konstruktionssektionerna

1 byrådirektör Ae 27..... (+ 42 708)

1 byrådirektör Ae 25..... (+ 38 520)

2 förste byråingenjörer Ae 23.....	(+)	69 480)
2 byråingenjörer Ae 21.....	(+)	62 640)
2 byråingenjörer Ae 19.....	(+)	56 520)
Mekaniska sektionen:		
1 förste byråingenjör Ae 23.....	(+)	34 740)
1 byråingenjör Ae 21.....	(+)	31 320)
1 byråingenjör Ae 19.....	(+)	28 260)
1 ingenjör Ae 17.....	(+)	25 488)

Kasernavdelningen

Arkitektbyrån:

Arkitektkontor

2 byrådirektörer Ae 25.....	(+)	77 040)
-----------------------------	-----	---------

Utgår:

3 byråingenjörer Ae 19.....	(—)	84 780)
-----------------------------	-----	---------

Konstruktionssektion

1 byrådirektör Ae 25.....	(+)	38 520)
---------------------------	-----	---------

Kalkylsektion

Utgår:

1 byrådirektör Ag 27.....	(—)	42 708)
---------------------------	-----	---------

Överföres till föreslagen kalkylsektion:

1 förste byråingenjör Ae 23.....	—	—
----------------------------------	---	---

1 ingenjör Ae 17.....	—	—
-----------------------	---	---

Byggnadsbyrån

Entreprenadsektion:

1 byrådirektör Ae 25.....	(+)	38 520)
---------------------------	-----	---------

Utgår:

1 byråingenjör Ae 19.....	(—)	28 260)
---------------------------	-----	---------

Byggnadssektion:

1 förste byråingenjör Ae 23.....	(+)	34 740)
----------------------------------	-----	---------

4 byråingenjörer Ae 21.....	(+)	93 960)
-----------------------------	-----	---------

Kvarstår övergångsvis:

1 förste byråingenjör Ag 23.....	—	—
----------------------------------	---	---

1 byråingenjör Ag 21.....	—	—
---------------------------	---	---

4 byråingenjörer Ag 19.....	—	—
-----------------------------	---	---

2 ingenjörer Ae 17.....	—	—
-------------------------	---	---

2 ingenjörer högst Ae 15.....	—	—
-------------------------------	---	---

Utgår:

1 kontorist Ae 9.....	(—)	16 884)
-----------------------	-----	---------

1 byråingenjör arvode motsv. A: 22.....	(—)	29 748)
---	-----	---------

Normalisektion:

1 byråassistent eller byråingenjör Ae 19.....	(+)	28 260)
---	-----	---------

1 assistent högst Ae 13.....	(+)	18 696)
------------------------------	-----	---------

Inköps- och förrådssektion:

1 byråingenjör eller byråintendent Ae 21.....	(+)	31 320)
---	-----	---------

1 byråassistent Ae 19.....	(+)	28 260)
----------------------------	-----	---------

1 assistent eller ingenjör Ae 17.....	(+)	25 488)
---------------------------------------	-----	---------

1 assistent eller ingenjör Ae 15.....	(+)	22 992)
---------------------------------------	-----	---------

Utgår:

1 verkställare Ae 15.....	(—)	22 992)
---------------------------	-----	---------

1 kontorsskrivare Ag 13.....	(—)	20 736)
------------------------------	-----	---------

1 verkstadsförman Ae 13 (ortsgrupp 3).....	(—)	18 816)
--	-----	---------

1 tekniker Ae 11.....	—	18 696)
-----------------------	---	---------

1 förrådsförman Ae 9 (ortsgrupp 3).....	(—)	14 988)
---	-----	---------

1 kanslibitråde Ae 7.....	(—)	15 204)
---------------------------	-----	---------

1 biträde för skriv- och kontorsgöromål Af 2—Ae 5.....	(—)	12 372)
--	-----	---------

1 pensionerad underofficer A: 18.....	(—)	8 471)
---------------------------------------	-----	--------

Värmebyrån

Chef m. fl.:

1 assistent Ae 15. (+ 22 992)

Konstruktionssektioner:

1 byrådirektör Ae 25. (+ 38 520)

Utgår:

1 förste byråingenjör Ae 23. (— 34 740)

1 byråingenjör Ag 21. (— 31 320)

1 ingenjör högst Ae 15. (— 20 736)

Underhålls- och driftsektion:

1 byråassistent Ae 19. (+ 28 260)

Elektrobyrån

Chef m. fl.:

1 assistent Ae 15. (+ 22 992)

Konstruktionssektioner:

1 byrådirektör Ae 25. (+ 38 520)

2 byråingenjörer Ae 21. (+ 62 640)

Utgår:

1 byrådirektör Ao 27 (indrages på grund av innehavarens — I. A. Ekblom
— avgång med pension). (— 42 708)

1 ingenjör arvode motsv. A: 18 (— 24 204)

Underhålls- och driftsektion:

1 byråassistent Ae 19. (+ 28 260)

Utgår:

1 byråingenjör Ag 19. (— 28 260)

Väg- och vattenbyggnadsbyrån

Sektion för flygfältsprojektering:

1 byråingenjör Ae 21. (+ 31 320)

Utgår:

2 ingenjörer högst Ae 15. (— 41 472)

Sektion för flygfältsunderhåll:

Utgår:

1 ingenjör högst Ae 15. (— 20 736)

1 ingenjör högst Ae 15 (överföres till vägsektionen). —

Vägsektion:

1 byrådirektör Ae 25. (+ 38 520)

1 förste byråingenjör Ae 23. (+ 34 740)

1 byråingenjör Ae 21. (+ 31 320)

1 ingenjör högst Ae 15 (överföres från sektionen för flygfältsunderhåll). —

Förelagden kalkylsektion

1 avdelningsdirektör Be 1. (+ 49 716)

2 byrådirektörer Ae 25. (+ 77 040)

4 förste byråingenjörer Ae 23. (+ 138 960)

2 byråingenjörer Ae 21. (+ 62 640)

4 byråingenjörer Ae 19. (+ 113 040)

1 ingenjör Ae 17. (+ 25 488)

1 kontorist Ae 9. (+ 16 884)

Överföres från befästningsavdelningens projektbyrås specialektion:

1 byrådirektör Ag 25. —

1 byråingenjör Ae 21. —

1 byråingenjör Ag 21. —

1 byråingenjör Ae 19. —

Överföres från kasernavdelningens arkitektbyrås kalkylsektion:

1 förste byråingenjör Ae 23. —

1 ingenjör Ae 17. —

Summa 1: II (+ 1 342 921)

2. Tjänsteförändringar		
a) lönegradsförändringar, avlöningsanslag.....	+	18 336
b) lönegradsförändringar, förskottsstat.....	(+)	11 028)
c) extraordinariesättningar.....		—
3. Ändrad redovisning av avlöningskostnaderna.....	—	4 446 418
4. Löneomräkning.....	+	1 060 176
		— 3 153 000

Motiv

Fortifikationsförvaltningen föreslår inledningsvis att de sakkunnigas förslag rörande avlöningskostnadernas bestridande vinner tillämpning från och med budgetåret 1964/65 såvitt avser den inom ämbetsverket tjänstgörande personalen. I fråga om den regionala och lokala organisationen har fortifikationsförvaltningen däremot tills vidare inte förutsatt någon förändring i fråga om fördelningen mellan avlönings- och sakanslag i avvaktan på ställningstagandet till den av 1960 års försvarsledningsutredning i betänkandet Totalförsvarets regionala ledning (SOU 1963: 65) väckta frågan om omorganisation av de regionala fastighetsförvaltningsorganen. Den av fortifikationsförvaltningen sålunda tillstyrkta omfördelningen av avlöningskostnaderna återspeglas i den i det föregående redovisade uppställningen av ämbetsverkets förslag till förändringar under avlöningsanslaget för nästa budgetår. Avlöningskostnaderna för den nuvarande personalorganisationen har därvid förutsatts omgrupperade enligt de sakkunnigas förslag.

Fortifikationsförvaltningen har i sina anslagsberäkningar utgått från att vissa tjänster av personlig och liknande natur, vilka inte berörts i de sakkunnigas betänkande, skall få bibehållas även efter den 1 juli 1964. Fortifikationsförvaltningen hävdar vidare att den i ämbetsverkets avlöningsstat uppförda anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i likhet med vad som redan gäller med avseende på flertalet större myndigheter bör betecknas förslagsvis.

1. De under denna punkt upptagna personalförändringarna innefattar de sakkunnigas förslag till förändring av personalorganisationen vid fortifikationsförvaltningen kompletterat med fortifikationsförvaltningens förslag till förändringar därutöver. Motiven till ämbetsverkets förslag till inrättande av nya tjänster har redovisats i det föregående.

2. a) Fortifikationsförvaltningen föreslår lönegradsuppflyttning av följande tjänster, för vilka lönekostnaderna avses bestridas från avlöningsanslag, nämligen vid utredningssektionen en byråinspektör i Ao 21 till förste byråinspektör i Ao 23 och en kontorist i Ag 9 till kansliskrivare i Ae 11, vid markbyråns marksektioner en förste byråsekreterare i Ae 23 till byrådirektör i Ae 25, vid administrativa byråns kanslisektion en förste byråsekreterare i Ao 23 till byrådirektör i Ao 25 samt vid administrativa byråns personalkontor två assistenter, en i Ae 17 och i Ag 17, till byråassistenter i Ae 19.

b) Ämbetsverket föreslår vidare lönegradsuppflyttning av följande tjänster, för vilka lönekostnaderna avses bestridas från förskottsstat, nämligen vid befästningsavdelningens projektbyrå en byråassistent i Ae 19 till byråintendent i Ae 21 och en förste byråingenjör i Ag 23 till byrådirektör i Ae 25 samt vid byggnadsbyråns normaliesektion en byrådirektör i Ae 25 till Ae 27.

c) Fortifikationsförvaltningen föreslår extraordinariesättning av samtliga i den centrala fortifikationsförvaltningens fasta organisation ingående tjänster, vilka enligt fortifikationsförvaltningens ställningstagande i yttrandet över de sakkunnigas förslag skall bibehållas i organisationen. Följande tjänster förutsättes dock fortfarande vara extra, nämligen en byråingenjör i Ag 21 vid byggnadsbyråns planeringssektion, två ingenjörer i högst Ag 15 vid kasernavdelningen samt en förste byråsekreterare i Ag 23 vid markbyrån.

Omkostnader

Förslagsanslaget Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader har för innevarande budgetår upptagits med 750 000 kr. För budgetåret 1964/65 har såsom inledningsvis berörts i statsverkspropositionen (bil. 6, punkt 117) för ändamålet beräknats ett förslagsanslag av 870 000 kr.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kr.

I överensstämmelse med den av de sakkunniga och fortifikationsförvaltningen förordade uppdelningen av verkets avlöningskostnader på avlöningsstat och förskottsstat bör enligt fortifikationsförvaltningen även verkets omkostnader fördelas efter samma indelningsgrund. Detta innebär enligt fortifikationsförvaltningen att cirka 45 procent av verkets totala omkostnader kommer att belasta omkostnadsanslaget.

Fortifikationsförvaltningen har vid sina beräkningar av förevarande kostnader utgått ifrån de belopp som de senaste budgetåren belastat omkostnadsanslaget respektive byggnadsanslagen. Denna analys utvisar en något större belastning av byggnadsanslagen än som svarar mot tjänsternas fördelning på avlönings- respektive byggnadsanslag. Detta anses delvis förklara den uppräknade omkostnadsanslaget som föreslagits, trots att antalet tjänster på avlöningsanslaget beräknas komma att minska något.

Av följande sammanställning framgår de av fortifikationsförvaltningen föreslagna förändringarna i omkostnadsstaten.

	Anvisat 1963/64	Av fortifi- kationsför- valtningen föreslagen ändring 1964/65
1. Sjukvård m. m.	32 500	— 7 500
2. Reseersättningar.	186 000	+ 34 000
3. <i>Expenser:</i>		
Bränsle, lyse och vatten.	50 000	+ 3 000
Övriga <i>expenser</i>	479 500	+ 125 500
Vakttjänst.	—	+ 45 000

Som motiv för anslagsbehovets ökning — bortsett från den rent tekniska omläggningen — framhåller fortifikationsförvaltningen, att antalet nya tjänster påverkar posterna till sjukvård, reseersättningar och övriga expenser. Posterna påverkas också av höjda traktamenten, kostnad för nya städområden och höjda städerskelöner samt ökade utgifter för annonsering. För ökade telefonkostnader beräknas cirka 20 000 kr. Därjämte tillkommer kostnader för kontorsmöbler m. m. Som en ny delpost tillkommer kostnader för vakthållning. Beloppet avser beräknad utgift för bevakning nattetid av vissa av verkets lokaler. Bevakningen ombesörjes numera av personal från vaktbolag efter att tidigare ha utförts av vaktpersonal, anställd vid fortifikationsförvaltningen. För ändamålet finns på verkets personalförteckning upptagna två tjänster för vaktman i A 7. På grund av rekryteringssvårigheter är tjänsterna vakanta. Härvid har bevakningskostnaderna kommit att belasta verkets avlöningsanslag. Fortifikationsförvaltningen anser emellertid att ifrågakvarande utgift bör hänföras till omkostnadsanslaget och upptar därför för sagda ändamål 45 000 kr. under förevarande anslag. En motsvarande minskning har härvid skett vid beräkningen av avlöningsanslaget samtidigt som de två tjänsterna för vaktman föreslås utgå ur personalförteckningen.

Departementschefen

I sitt tidigare avlämnade delbetänkande med förslag till organisation av fortifikationsförvaltningen (stencilrat Fö 1962: 4) redovisade 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga sina förslag till fortifikationsförvaltningens organisatoriska uppbyggnad. Betänkandet låg till grund för 1963 års riksdagsbeslut om omorganisation av ämbetsverket (prop. 1963: 107; SU 73; rskr. 189). Genom omorganisationen förstärktes fortifikationsförvaltningen i organisatoriskt hänseende. Verket indelades i två avdelningar, en befästningsavdelning och en kasernavdelning, samt i övrigt i byråer, nämligen byggnadsbyrå, värmebyrå, elektrobyrå, väg- och vattenbyggnadsbyrå, forskningsbyrå, markbyrå och administrativ byrå. Vidare är centralkontoret för byggnads- och reparationsberedskapen anknutet till fortifikationsförvaltningen. Dess framtida verksanknytning utredes för närvarande av försvarsförvaltningssakkunniga. Fortifikationsförvaltningens ledning förstärktes vid omorganisationen med en befattning för överdirektör, vars innehavare närmast avses för samordning av arbetet inom byggnads-, värme-, elektro- samt väg- och vattenbyggnadsbyråerna. Vidare tillkom ett stabsorgan för verksledningen, benämnt utredningssektionen. Vid sidan av de permanenta enheterna kan vid behov enligt Kungl. Maj:ts beslut organiseras speciella enheter för speciella arbetsuppgifter. Två sådana enheter finns inrättade för närvarande.

Försvarsförvaltningssakkunniga har i sitt nu avlämnade delbetänkande behandlat samordningen av kalkylarbetet inom fortifikationsförvaltningen,

lämnat förslag till personalorganisation vid verket — med undantag för centralkontoret för byggnads- och reparationsberedskapen, vissa expeditioner m. m. — samt avgivit förslag rörande vissa anslagsfrågor.

Vid anmälan av frågan om ändrad organisation av fortifikationsförvaltningen i prop. 1963: 107 underströk jag att ämbetsverket behövde väsentligt förstärkas. Den omorganisation som föreslogs och som riksdagen godtog betecknades som en första etapp. En fortsatt utbyggnad av verkets resurser är angelägen och har förutsatts vid den i fjol beslutade omorganisationen. Någon anledning att inte fullfölja föregående års beslut har enligt min mening inte förekommit.

Vad först angår kalkylarbetet inom fortifikationsförvaltningen finner jag det vara angeläget att ämbetsverket tilldelas tillräckliga resurser för att med erforderlig omsorg kunna utföra de kostnadsuppskattningar och beräkningar som skall ligga till grund för Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut i byggnadsärenden. Det är likaså angeläget att verket kan utföra analyser och delberäkningar som belyser de kostnadsmässiga konsekvenserna av olika delförslag och alternativ samt verkställa efterkalkyler. Kalkylering och därmed sammanhängande arbeten sker för närvarande vid ett flertal enheter inom fortifikationsförvaltningen. Jag anser i likhet med de sakkunniga och flertalet remissmyndigheter att dessa uppgifter bäst torde lösas om de — såsom vid byggnadsstyrelsen — koncentreras till en enhet. Enheten — som bör inrättas från och med den 1 juli 1964 — bör benämnas kalkylsektion och vara direkt underställd överdirektören. Utöver kalkylarbete bör såsom de sakkunniga föreslagit på sektionen ankomma att utföra erforderliga utredningar av byggnadsekonomisk natur samt analyser av kostnadsfaktorer. Jag har inte någon erinran mot den av de sakkunniga föreslagna personalorganisationen vid sektionen.

De sakkunniga har i övrigt beträffande personalorganisation m. m. föreslagit dels vissa organisatoriska förändringar inom de olika enheterna, dels vissa personalförstärkningar. Härvid har de sakkunniga inte lämnat några konkreta förslag till lönesättning för nya befattningar eller till löne reglering av befintliga tjänster. I dessa avseenden har preciserade äskanden framlagts av fortifikationsförvaltningen i remissyttrandet och i anslagsäskandena för nästa budgetår. Fortifikationsförvaltningen har därjämte föreslagit vissa ytterligare personalförstärkningar.

De remissinstanser som yttrat sig över den föreslagna personalorganisationen har på vissa enheter föreslagit ytterligare personalförstärkningar, men har i huvudsak anslutit sig till de sakkunnigas förslag.

För egen del anser jag mig i allt väsentligt kunna godtaga den av de sakkunniga föreslagna personalorganisationen vid fortifikationsförvaltningen. Vid några enheter föreslår jag dock vissa avvikelser från de sakkunnigas förslag. Jag redogör för dessa avvikelser i det följande.

Den av de sakkunniga föreslagna specialdetaljen vid *befästningsavdel-*

ningens projektbyrå bör förstärkas med en byråingenjörstjänst utöver de sakkunnigas förslag till personalorganisation.

Vid *kasernavdelningens* planeringssektion bör enligt de sakkunnigas förslag finnas tre arvodesbefattningar för pensionerad officer — en för ärenden rörande skjutbanor, en för allmänna planeringsfrågor samt en för arbetet med sammanhållningen av byggnadsprogrammen. I likhet med fortifikationsförvaltningen anser jag att för allmänna planeringsfrågor bör tillkomma en tjänst för byråingenjör samt att för övriga nyssnämnda arbetsområden avses två befintliga arvodesbefattningar för pensionerad officer i A: 28.

Jag föreslår i likhet med fortifikationsförvaltningen att en tjänst för byråingenjör vid *byggnadsbyråns* planeringssektion utbytes mot tjänst för alternativt byråingenjör eller byråassistent.

Beträffande *värmebyrån* föreslår jag att — såsom fortifikationsförvaltningen föreslagit — en nu vakanthållen tjänst för förste byråingenjör utgår i stället för den av de sakkunniga föreslagna tjänsten för byrådirektör.

Jag biträder de sakkunnigas förslag om att någon regelbunden övervakning beträffande användningen av medel som ställts till regionala och lokala myndigheters förfogande ej längre bör ske vid *administrativa byråns* ekonomisektion. Jag vill med hänsyn till vad som anförts i vissa remissyttranden understryka att detta förslag givetvis inte innefattar begränsning av den kontroll som instruktionsenligt åvilar fortifikationsförvaltningen. Två tjänster för expeditionsvakt i Ag 7 vid intendentskontoret bör — såsom fortifikationsförvaltningen föreslagit — utgå.

I övrigt har jag inte någon erinran mot de sakkunnigas förslag till personalorganisation vid fortifikationsförvaltningen. Vidare förordar jag ändrad lönegradsplacering för ett antal befintliga tjänster. Jag har i detta sammanhang ej tagit ställning till personalorganisationen vid centralkontoret för byggnads- och reparationsberedskapen och vid vissa expeditioner m. m. vilken för närvarande överses av de sakkunniga och kommer att redovisas av dem i en senare etapp. Jag är inte nu beredd att föreslå införande av högstlönesystem vid verket.

Vid bifall till mina förslag förstärkes fortifikationsförvaltningen med sammanlagt 25 beställningar och tjänster.

Under senare delen av de sakkunnigas hittills bedrivna översynsarbete har inrättats ytterligare ett antal extra tjänster. Jag förutsätter, att de extra tjänster som direkt motsvarar tjänster som jag nu föreslår nyinrättade utgår, när de av mig föreslagna tjänsterna tillsättes. Övriga här berörda extra tjänster bör utgå från och med den 1 juli 1964 i den mån inte Kungl. Maj:t medger annat. Jag vill i sammanhanget erinra om att en tjänst för förste byråsekreterare i Ag 23 vid administrativa byråns kanslisektion av de sakkunniga förutsattes skola utgå först efter lämplig övergångstid.

Mitt förslag till personalorganisation innebär att befattningar i fortifika-

tionsförvaltningen i regel skall ha extra ordinarie anställningsform. Ordinarie anställningsform föreslås inte komma till användning i större utsträckning än för närvarande. Vid väg- och vattenbyggnadsbyrån befintliga tjänster för byråingenjör i Ao 21 och Ao 19 samt ingenjör i Ao 17 och Ao 15 föreslås — i syfte att erhålla likartade anställningsformer för verkets tekniska personal — vid uppkommande ledighet ersättas med extra ordinarie tjänster.

Överläggningar har ägt rum med berörda personalorganisationer angående beställningars och tjänsters lönegradsplacering m. m. Mot de föreslagna lönegradsplaceringarna har vederbörande personalorganisationer förklarat sig inte ha något att erinra.

Mina förslag till personalorganisation vid de olika enheterna inom fortifikationsförvaltningen framgår av sammanställning, vilken torde såsom bilaga få fogas till statsrådsprotokollet (*Bilaga 1*). Jag vill i sammanhanget erinra om att i 1964 års statsverksproposition (bil. 6, s. 37) framlagts förslag om att vid fortifikationskåren skall *dels* tillkomma beställningar för en major och en major eller kapten, *dels ock* dragas in en beställning för kapten. För genomförande av nu föreslagna åtgärder erfordras vidare att en beställning för kapten i Ao 21 vid fortifikationskåren utbytes mot beställning för major i Ao 25. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens medgivande till härav föranledd ändring i personalförteckningarna för armén.

Jag vill framhålla vikten av att fortifikationsförvaltningens organisation är smidig och lätt anpassbar till föreliggande arbetsuppgifter. Med hänsyn härtill anser jag i likhet med de sakkunniga att civila tjänster bör kunna överföras från en sektion till en annan, dock inte tjänster för sektionschefer, chefer för detaljer, som ej ingår i sektion, eller högre tjänster än sektionschefstjänster. Härvid skall beaktas att arbetsuppgifterna för befattningshavare, som flyttas, i huvudsak skall vara likvärdiga med de tidigare uppgifterna. Sektionernas indelning i detaljer ankommer på ämbetsverket. Det bör kraftigt understrykas att detaljer inte får betraktas som fasta organisationsenheter utan endast som av praktiska skäl motiverade arbetsgrupper, som allt efter omständigheterna kan upplösas, omfördelas och nyinrättas. Jag vill också i sammanhanget framhålla att en alltför långt driven detaljuppdelning kan medföra både att antalet befattningshavare ökar mer än som motiveras av arbetsuppgifterna och att löneläget pressas upp högre än arbetsuppgifterna motiverar.

Jag övergår härefter till att behandla vissa **a n s l a g s f r å g o r**.

Huvuddelen av kostnaderna för den fast anställda personalen inom den centrala fortifikationsförvaltningen bestrides antingen från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag eller från särskild av Kungl. Maj:t fastställd stat (s. k. förskottsstat) för icke-ordinarie personal med avlöning från byggnadsanslag. Officerare och underofficerare med beställning på fortifikationskårens stat avlönas dock från arméns allmänna avlöningsanslag. Här-

till kommer personal som enligt särskilda medgivanden är avlönad från vissa riksstatsanslag. För närvarande förekommer vid så gott som samtliga organisationsenheter inom centrala fortifikationsförvaltningen både personal med avlöning från avlöningsanslag och personal med avlöning från förskottsstat. Nuvarande ordning leder till att det administrativa arbetet blir omständligt och tidsödande. De sakkunniga föreslår, att för fortifikationsförvaltningens del skall genomföras förenklingar i fråga om avlöningskostnadernas bestridande i anslutning till vad som sedan budgetåret 1962/63 gäller beträffande byggnadsstyrelsen. Vid byggnadsstyrelsen avlönas från avlöningsanslag — förutom generaldirektören, tekniske direktören och avdelningschefen — i huvudsak personal som utnyttjas för styrelsens myndighetsfunktioner samt administrativ personal och personal som är sysselsatt med planerings- och utredningsarbete samt underhållsuppgifter. Jag biträder det förslag till liknande ordning beträffande centrala fortifikationsförvaltningen som framlagts av de sakkunniga. Således bör enligt min mening från avlöningsanslag bestridas lönekostnader för generaldirektören, överdirektören och avdelningscheferna samt för all personal på utredningssektionen, befästnings- och kasernavdelningarnas expeditioner och planeringssektioner, på befästningsavdelningens underhållssektion och kasernavdelningens kasernvårdsbyrå, på forskningsbyrån, markbyrån och administrativa byrån samt på centralkontoret för byggnads- och reparationsberedskapen. Övrig personal i centrala fortifikationsförvaltningen, som främst utnyttjas för projektering, konstruktion och byggande, bör avlönas från förskottsstat. Denna behöver härvid kompletteras med en post för avlöningar till ordinarie tjänstemän. I enlighet med det sagda bör från förskottsstat bestridas avlöningskostnaderna för personal på befästningsavdelningens projekt- och konstruktionsbyråer, kasernavdelningens arkitektbyrå, byggnadsbyrån, värmebyrån, elektrobyrån, väg- och vattenbyggnadsbyrån samt kalkylsektionen. Jämväl personal vid tillfälliga enheter för särskilda uppgifter bör — därest ej särskilda skäl föranleder annat — avlönas med anlitan av förskottsstat. Avlöningskostnaderna för militär personal på fortifikationskårens stat bör bestridas från arméns allmänna avlöningsanslag.

De sakkunniga har lämnat vissa förslag till förenklingar även vad beträffar redovisningen av avlöningskostnaderna i lokal och regional instans. Då jag tidigare denna dag utverkat Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla en särskild utredning rörande fortifikations- och byggnadsförvaltningen på regional nivå, är jag inte nu beredd att föreslå någon ändring i nuvarande ordning för bestridandet av avlöningskostnader i regional och lokal instans.

Såsom bilaga till statsrådsprotokollet torde få fogas förslag till personalförteckningar över sådana tjänster i fortifikationsförvaltningen vilkas inrättande ankommer på riksdagen (*Bilaga 2*).

Medel för anställande av personal för fortifikatorisk krigsplanläggning bör enligt min mening alltjämt beräknas under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag. Jag beräknar oförändrat 450 000 kr. för ändamålet.

Såsom de sakkunniga föreslagit bör fortifikationsförvaltningen erhålla medel för att vid behov kunna anlita en journalist för informationsverksamhet. I likhet med fortifikationsförvaltningen föreslår jag att 15 000 kr. beräknas för ändamålet. Medel bör beräknas under anslagsposten till arvodet och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Jag upptar vidare under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal vissa medel för avlöande av extra personal i högst lönegrad A 23 vid de byråer m. m. vid vilka avlöningskostnaderna skall bestridas från avlöningsanslag. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att fixera en medelsram för ändamålet.

Såsom fortifikationsförvaltningen föreslagit bör anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för nästa budgetår upptagas förslagsvis. Motsvarande har föreslagits beträffande byggnadsstyrelsen (prop. 1964: 1, bil. 8, s. 179).

Den personaluppsättning vid fortifikationsförvaltningen som jag förordat i det föregående innebär en höjning av avlöningskostnaderna för personal som avlönas från avlöningsanslag med ca 225 000 kr. Därjämte bör 943 000 kr. beräknas för viss löneomräkning m. m. Samtidigt bör emellertid anslaget minska med ca 4 500 000 kr. på grund av den av mig föreslagna ändrade redovisningen av avlöningskostnaderna. Fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag bör således uppföras med (13 500 000 — 3 331 000 =) 10 169 000 kr.

Från omkostnadsanslaget skall i fortsättningen bestridas omkostnaderna för de tjänstemän, som avses skola avlönas från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag.

Fortifikationsförvaltningen har vid beräkningen av omkostnadsanslaget fördelat omkostnaderna efter samma indelningsgrund som avlöningskostnaderna, innebärande att ca 45 procent av verkets totala omkostnader skall belasta omkostnadsanslaget. Med hänsyn bl. a. till att byggnadsanslagen för närvarande utvisar en något större belastning i detta hänseende än vad som svarar mot tjänsternas fördelning på avlönings- respektive byggnadsanslag har fortifikationsförvaltningen föreslagit en viss höjning av anslaget trots att antalet tjänster på avlöningsanslaget beräknats komma att minska något. Jag har inte något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av medelsbehovet. Jag tillstyrker vidare att medel beräknas under anslaget för bevakningskostnader. Jag upptar 45 000 kr. för ändamålet. Omkostnadsanslaget bör uppföras med (750 000 + 200 000 =) 950 000 kr.

Jag förordar att Kungl. Maj:t, i likhet med vad som tidigare skett i liknande sammanhang, inhämtar riksdagens bemyndigande att vidtaga de övergångsåtgärder som torde komma att behöva vidtagas i samband med

organisations- och personalförändringarna. Dessa torde bl. a. avse förändring på övergångsstat av ordinarie tjänster inom den nuvarande organisationen samt bibehållande övergångsvis av vissa extra ordinarie och extra tjänstemän.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I. bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för fortifikationsförvaltningen i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

II. fastställa följande avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	826 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	324 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	47 600
4. Avlöningar till personal för fortifikatorisk krigsplanläggning, <i>förslagsvis</i>	450 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 585 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 936 400
Summa kr.	10 169 000

III. för budgetåret 1964/65 å drifbudgeten under fjärde huvudtiteln anvisa

a) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 10 169 000 kr.,

b) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 950 000 kr.

IV. bemyndiga Kungl. Maj:t att — utöver de ändringar som föreslagits i statsverkspropositionen — vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för armén som föranledes av vad jag förordat i det föregående;

V. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga övergångsåtgärder med anledning av mina förslag.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
S. Lindow

Förslag till personalorganisation för fortifikationsförvaltningen

(1 generaldirektör.....	Bp 6) ¹		
(1 överdirektör.....	Be 5)		
Utredningssektion			
(1 byrådirektör.....	Ae 27)		
1 byrådirektör.....	Ae 25		
1 byråinspektör.....	Ao 21		
1 byråassistent/byråingenjör.....	Ae 19		
1 byråinspektör.....	Ae 19		
1 assistent.....	Ae 17		
1 kansliskrivare.....	Ae 11		
1 kontorist.....	Ae 9		
2 kanslibiträden.....	Ae 7		
1 officer.....	A: 28		
<hr/>			
11			
Befästningsavdelning			
(1 avdelningschef.....	Bo 4)		
Planeringssektion			
(1 överstelöjtnant (Fort K).....	Ao 27)		
2 majorer (Fort K).....	Ao 25		
1 kapten (Fort K).....	Ao 21		
1 förvaltare (Fort K).....	Ao 17		
1 byrådirektör.....	Ao 25		
3 förste byråingenjörer.....	Ae 23		
3 byråingenjörer.....	Ae 21		
2 byråassistenter.....	Ae 19		
3 byråingenjörer.....	Ae 19		
1 kansliskrivare.....	Ae 11		
1 tekniker.....	Ae 11		
1 tekniker.....	Ae 9		
1 tekniker.....	Ae 9		
1 kanslibitråde.....	Ae 7		
2 officerare.....	A: 28		
1 officer.....	A: 24		
<hr/>			
24			
Projektbyrå			
(1 överingenjör.....	Be 3)		
1 kanslibitråde.....	Ae 7		
Projektsektioner			
(3 överstelöjtnanter/majorer (Fort K).....	Ao 27/25)		
2 kaptener (Fort K).....	Ao 21		
4 byrådirektörer.....	Ae 25		
4 förste byråingenjörer.....	Ae 23		
5 byråingenjörer.....	Ae 21		
4 byråingenjörer.....	Ae 19		
1 ingenjör.....	Ae 17		
2 ingenjörer.....	Ae 15		
1 ingenjörer.....	högst Ae 15		
1 tekniker.....	Ae 9		
1 tekniskt bitråde.....	Ae 7		
<hr/>			
27			
Specialdetalj			
1 byrådirektör.....	Ae 25		
1 byråingenjör.....	Ae 21		
1 byråintendent.....	Ae 21		
2 byråingenjörer.....	Ae 19		
1 ingenjör.....	högst Ae 15		
1 tekniker.....	Ae 9		
<hr/>			
7			
Konstruktionsbyrå			
(1 överingenjör.....	Be 3)		
1 kanslibitråde.....	Ae 7		
Centraldetalj			
(1 byrådirektör.....	Ae 25)		
1 förste byråingenjör.....	Ae 23		
1 byråingenjör.....	Ae 19		
1 ingenjör.....	Ae 17		
1 ingenjör.....	högst Ae 15		
1 tekniker.....	Ae 11		
2 tekniker.....	Ae 9		
2 tekniska biträden.....	Ae 7		
3 tekniska biträden.....	Ae 5		
1 underofficer.....	A: 18		
<hr/>			
14			
Konstruktionssektioner			
(1 avdelningsdirektör.....	Be 1)		
2 byrådirektörer.....	Ae 27		
3 byrådirektörer.....	Ae 25		
6 förste byråingenjörer.....	Ae 23		
4 byråingenjörer.....	Ae 21		
6 byråingenjörer.....	Ae 19		
4 ingenjörer.....	Ae 17		
5 ingenjörer.....	högst Ae 15		
<hr/>			
31			
Mekanisk sektion			
(1 byrådirektör.....	Ae 27)		
1 byrådirektör.....	Ae 25		
1 förste byråingenjör.....	Ae 23		
1 byråingenjör.....	Ae 21		
4 byråingenjörer.....	Ae 19		
2 ingenjörer.....	högst Ae 15		
<hr/>			
10			
Underhållssektion			
(1 regementsofficer.....	Br 1/Ar 27)		
2 majorer (Fort K).....	Ao 25		
¹ Tjänster (beställningar), vilkas löneställning bestämts genom beslut av 1963 års riksdag (prop. 1963: 107; SU 73; rskr. 189) och ej omprövats i förevarande etapp har placerat inom parentes.			

1 fanjunkare (Fort K).....	Ao 15
1 byrådirektör.....	Ae 27
2 byrådirektörer.....	Ae 25
2 förste byråingenjörer.....	Ae 23
7 byråingenjörer.....	Ae 21
1 byråassistent.....	Ae 19
2 byråingenjörer.....	Ae 19
1 förste verkmästare.....	Ae 17
2 tekniker.....	Ae 11
1 kanslibitråde.....	Ae 7
1 kontorsbiträde.....	rb
1 officer.....	A: 28
<hr/>	
25	

Kasernavdelning

(1 avdelningschef.....	Bp 4)
------------------------	-------

Planeringssektion

(1 regementsofficer.....	Br 1/Ar 27)
1 major/kapten.....	Ar 25/21
2 byrådirektörer.....	Ae 25
2 förste byråintendenter.....	Ae 23
2 byråingenjörer.....	Ae 21
1 byråintendent.....	Ae 21
1 byråassistent.....	Ae 19
2 byråingenjörer.....	Ae 19
1 ingenjör.....	högst Ae 15
1 kontorsskrivare.....	Ae 13
1 kanslibitråde.....	Ae 7
2 officerare.....	A: 28
<hr/>	
17	

Arkitektbyrå

(1 chefsarkitekt.....	Bp 3)
1 kanslibitråde.....	Ae 7

Centraldetalj

(1 byrådirektör.....	Ae 25)
1 byråingenjör.....	Ae 21
1 byråingenjör.....	Ae 19
1 ingenjör.....	högst Ag 15
1 tekniker.....	Ae 13
2 tekniska biträden.....	Ae 7
2 tekniska biträden.....	Ae 5
<hr/>	
9	

Arkitektkontor

(1 avdelningsdirektör.....	Be 1)
3 byrådirektörer.....	Ae 27
3 byrådirektörer.....	Ae 25
5 förste byråingenjörer.....	Ae 23
3 byråingenjörer.....	Ae 21
3 byråingenjörer.....	Ae 19
2 ingenjörer.....	Ae 17
2 ingenjörer.....	Ae 15
1 tekniker.....	Ae 11
2 tekniker.....	Ae 9
3 tekniska biträden.....	Ae 7
<hr/>	
28	

Konstruktionssektion

(1 avdelningsdirektör.....	Be 1)
1 byrådirektör.....	Ae 25
1 förste byråingenjör.....	Ae 23
2 byråingenjörer.....	Ae 21
1 byråingenjör.....	Ae 19
<hr/>	
6	

Granskningsdetalj

(1 byrådirektör.....	Ae 25)
1 förste byråingenjör.....	Ae 23
1 byråingenjör.....	Ae 19
<hr/>	
3	

Kasernvårdsbyrå

(1 överingenjör.....	Be 3)
1 kanslibitråde.....	Ae 7

Underhållssektion

(1 avdelningsdirektör).....	Be 1)
3 byrådirektörer.....	Ae 25
3 förste byråingenjörer.....	Ae 23
3 byråingenjörer.....	Ae 21
1 byråintendent.....	Ae 21
4 byråingenjörer.....	Ae 19
1 assistent.....	Ae 15
1 kontorsskrivare.....	Ae 13
1 tekniskt biträde.....	Ae 7
<hr/>	
18	

Bostads- och hyressektion

(1 byrådirektör.....	Ae 25)
1 byråintendent.....	Ae 21
1 byråassistent.....	Ae 19
1 ingenjör.....	Ae 17
1 kanslikskrivare.....	Ae 11
1 kontorist.....	Ae 9
<hr/>	
6	

Stockholmssektion

1 byrådirektör.....	Ae 27
1 byrådirektör.....	Ae 25
1 förste byråingenjör.....	Ae 23
4 byråingenjörer.....	Ae 21
4 byråingenjörer.....	Ae 19
2 ingenjörer.....	Ae 17
1 ingenjör.....	högst Ae 15
1 kanslikskrivare.....	Ae 11
<hr/>	
15	

Brandskyddsdetalj

(1 brandinspektör.....	Ae 25)
1 biträdande brandinspektör.....	Ae 23
1 byråingenjör.....	Ae 21
<hr/>	
3	

Byggnadsbyrå

(1 överingenjör	Be 3)
2 överinspektörer	Be 1

Planeringssektion

(1 byrådirektör	Ae 25)
1 byråingenjör	Ag 21
1 byråassistent/byråingenjör	Ae 19
1 ingenjör	Ae 17
1 kontorsskrivare	Ae 13

5

Entreprenadsektion

(1 avdelningsdirektör	Be 1)
1 byrådirektör	Ae 25
1 förste byråingenjör	Ae 23
2 byråingenjörer	Ae 21
1 assistent	Ae 17
1 assistent	Ae 15
1 kontorist	Ae 9

8

Byggnadssektion

(1 byrådirektör	Ao 27)
Besiktningar:	
2 byrådirektörer	Ao, Ae 25
2 förste byråingenjörer	Ae 23
2 byråingenjörer	Ae 21
1 byråingenjör	Ae 19
1 ingenjör	Ae 17

9

Kontroll:

2 byråingenjörer	Ae 21
2 byråingenjörer	Ae 19

4

Normaliesektion

1 byrådirektör	Ae 27
1 byrådirektör	Ae 25
2 förste byråingenjörer	Ae 23
4 byråingenjörer	Ae 21
1 byråingenjör	Ae 19
1 byråassistent/byråingenjör	Ae 19
1 kansliskrivare	Ae 11
1 tekniker	Ae 11
1 kanslibitråde	Ae 7

13

Inköps- och förrådssektion

(1 byrådirektör	Ae 27)
1 förste byråintendent	Ae 23
2 byråingenjörer	Ae 21
1 byråintendent/byråingenjör	Ae 21
2 byråassistenter	Ae 19
1 byråingenjör	Ae 19

1 assistent/ingenjör	Ae 17
1 assistent/ingenjör	Ae 15
1 förrådsförvaltare	Ae 15
2 kansliskrivare	Ae 11
1 förste förrådsförman	Ae 11
2 kontorister	Ae 9
1 kanslibitråde	Ae 7
4 kontorsbiträden	rb

21

Värmebyrå

(1 överingenjör	Be 3)
1 assistent	Ae 15

Konstruktionssektioner

(2 byrådirektörer	Ae 27)
2 byrådirektörer	Ae 25
8 förste byråingenjörer	Ae 23
7 byråingenjörer	Ae 21
5 byråingenjörer	Ae 19
5 ingenjörer	Ae 17
4 ingenjörer	högst Ae 15
2 tekniker	Ae 11
1 tekniskt biträde	Ae 7

36

Underhålls- och driftsektion

(1 byrådirektör	Ae 27)
1 byrådirektör	Ae 25
1 förste byråingenjör	Ae 23
3 byråingenjörer	Ae 21
1 byråassistent	Ae 19
4 byråingenjörer	Ae 19
1 ingenjör	Ae 17

12

Elektrobyrå

(1 överingenjör	Be 3)
1 assistent	Ae 15

Konstruktionssektioner

(2 byrådirektörer	Ae 27)
2 byrådirektörer	Ae 25
5 förste byråingenjörer	Ae 23
2 byråingenjörer	Ae 21
5 byråingenjörer	Ae 19
3 ingenjörer	Ae 17
3 ingenjörer	högst Ae 15
2 tekniker	Ae 11
4 tekniska biträden	Ae 7

28

Underhålls- och driftsektion

(1 byrådirektör	Ae 25)
2 förste byråingenjörer	Ae 23
2 byråingenjörer	Ae 21
1 byråassistent	Ae 19
1 byråingenjör	Ae 19

7

Väg- och vattenbyggnadsbyrå

(1 överingenjör..... Be 3)

**Sektion för flygfälts-
projektering**

(1 avdelningsdirektör..... Bo 1)
 2 byrådirektörer..... Ae 25
 2 förste byråingenjörer..... Ae 23
 3 byråingenjörer..... Ae 21
 1 byråingenjör..... Ao 19
 (vid ledigblivande Ae)
 2 byråingenjörer..... Ae 19
 1 ingenjör..... Ao 17
 (vid ledigblivande Ae)
 3 ingenjörer..... Ae 17
 1 ingenjör..... Ao 15
 (vid ledigblivande Ae)
 10 ingenjörer..... högst Ae 15
 2 tekniker..... Ae 9
 2 tekniska biträden..... Ae 7

30**Sektion för flygfältsunderhåll**

(1 byrådirektör..... Ao 27)
 1 byrådirektör..... Ae 25
 2 förste byråingenjörer..... Ae 23
 1 byråingenjör..... Ao 21
 (vid ledigblivande Ae)
 1 byråingenjör..... Ao 19
 (vid ledigblivande Ae)
 1 ingenjör..... Ao 17
 (vid ledigblivande Ae)
 4 ingenjörer..... högst Ae 15

11**Vägsektion**

(1 avdelningsdirektör..... Be 1)
 1 byrådirektör..... Ae 25
 2 förste byråingenjörer..... Ae 23
 3 byråingenjörer..... Ae 21
 2 byråingenjörer..... Ae 19
 4 ingenjörer..... Ae 17
 6 ingenjörer..... högst Ae 15
 2 tekniker..... Ae 11
 1 tekniskt biträde..... Ae 7

22**Sektion för yttre vatten och
avlopp**

(1 byrådirektör..... Ae 27)
 1 byrådirektör..... Ae 25
 2 förste byråingenjörer..... Ae 23
 2 byråingenjörer..... Ae 21
 3 byråingenjörer..... Ae 19
 2 ingenjörer..... Ae 17
 2 ingenjörer..... högst Ae 15
 1 tekniskt biträde..... Ae 7

14**Kalkylsektion**

1 avdelningsdirektör..... Be 1
 3 byrådirektörer..... Ae 25
 5 förste byråingenjörer..... Ae 23
 3 byråingenjörer..... Ae 21
 6 byråingenjörer..... Ae 19
 2 ingenjörer..... högst Ae 15
 1 kontorist..... Ae 9

21**Forskningsbyrå**

(1 forskningschef..... Bp eller Br 3)
 1 major/kapten (Fort.K.)..... Ao 25/21
 2 laboratorer..... Be 1
 1 förste forskningsingenjör eller
 forskningsingenjör..... högst Ae 27
 1 byrådirektör..... Ae 25
 3 forskningsingenjörer..... högst Ae 25
 3 forskningsingenjörer..... högst Ae 23
 2 byråingenjörer..... Ae 21
 1 assistent..... Ae 17
 7 ingenjörer..... Ae 17
 4 ingenjörer..... högst Ae 15
 2 tekniker..... Ae 11
 1 kanslibiträde..... Ae 7

29**Markbyrå**

(1 krigsråd..... Bo 1)

Marksektioner

(2 byrådirektörer..... Ao 27)
 1 byrådirektör..... Ao 25
 2 byrådirektörer..... Ae 25
 7 förste byråsekreterare..... Ae 23
 1 förste byråsekreterare..... Ae 21
 2 tekniker..... Ae 11
 1 tekniker..... Ag 11
 2 kanslister..... rb

18**Domänsektion**

(1 officer..... B: 1)
 1 jägmästare..... Ao 27
 1 byrådirektör..... Ae 25
 1 byråintendent..... Ae 21
 1 skogstekniker..... Ae 17
 1 kanslibiträde..... Ae 7

6**Administrativ byrå**

(1 krigsråd..... Bo 1)

Kanslisektion

(1 byrådirektör..... Ao 27)
 2 byrådirektörer..... Ae 25
 1 förste byråsekreterare..... Ae 23
 1 förste byråsekreterare..... Ae 21

5

Ekonomisektion

(1 byrådirektör.....	Ao 25)
1 kamrer.....	Ae 23
2 assistenter.....	Ae 17
2 assistenter.....	Ae 15
2 kontorsskrivare.....	Ao 13
1 kansliskrivare.....	Ae 11
1 kontorist.....	Ae 9
4 kanslibiträden.....	Ae 7
2 maskinoperatörer.....	Ae 7
3 kontorsbiträden.....	rb

19

Personalkontor

(1 byrådirektör.....	Ao 27)
2 förste byråsekreterare.....	Ae 23
2 byråassistenter.....	Ae 19
2 kontorsskrivare.....	Ae 13

2 kontorister.....	Ae 9
2 kanslibiträden.....	Ae 7

11

Organisationskontor

(1 förste byråintendent.....	Ae 23)
1 byråassistent.....	Ae 19
1 kansliskrivare.....	Ae 11

3

Intendentskontor

(1 byråintendent.....	Ae 21)
1 förrådsmästare.....	Ae 13
1 kansliskrivare.....	Ae 11
1 tekniker.....	Ae 9
1 kanslibitråde.....	Ae 7
1 underofficer.....	A: 18

6

Förslag till personalförteckning för fortifikationsförvaltningen

Personal avlönad från avlöningsanslag

Tjänstemän å ordinarie stat:

1	generaldirektör.....	Bp	6
1	avdelningschef, chef för befästningsavdelningen.....	Bo	4
1	avdelningschef, chef för kasernavdelningen.....	Bp	4
1	forskningschef.....	Bp eller	Br 3
2	krigsråd.....	Bo	1
2	regementsofficerare.....	Br 1 eller	Ar 27
4	byrådirektörer.....	Ao	27
1	jägmästare.....	Ao	27
3	byrådirektörer.....	Ao	25
1	major eller kapten.....	Ar 25 eller	Ar 21
1	byråinspektör.....	Ao	21
1	maskinchef.....	Ao	19
2	kontorsskrivare.....	Ao	13
3	reparatörer.....	Ao	10
1	förste expeditionsvakt.....	Ao	9
5	kontorister.....	Ao	9
1	expeditionsvakt.....	Ao	7
4	kanslbiträden.....	Ao	7
32	kontorsbiträden.....	Ao	5

Tjänstemän å övergångsstat:

1	avdelningsdirektör.....	Bo	1
1	förste byråsekreterare.....	Ao	23
1	förste byråsekreterare.....	Ao	21
1	byråingenjör.....	Ao	21

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19

A. Tjänstgörande i fortifikationsförvaltningen:

1	överdirektör.....	Be	5
1	överingenjör.....	Be	3
1	avdelningsdirektör.....	Be	1
2	laboratorer.....	Be	1
3	byrådirektörer.....	Ae	27
1	förste forskningsingenjör eller forskningsingenjör.....	högst	Ae 27
1	brandinspektör.....	Ae	25
17	byrådirektörer.....	Ae	25
En av tjänsterna avses för BRB centralkontor.			
3	forskningsingenjörer.....	högst	Ae 25
1	biträdande brandinspektör.....	Ae	23
11	förste byråingenjörer.....	Ae	23
En av tjänsterna avses för BRB centralkontor och en för befästningsinspektionen.			
3	förste byråintendenter.....	Ae	23

10	förste byråsekreterare.....	Ae	23
1	kamrerare.....	Ae	23
3	forskningsingenjörer.....	högst	Ae 23
22	byråingenjörer.....	Ae	21
5	byråintendenter.....	Ae	21
2	förste byråsekreterare.....	Ae	21
B. Tjänstgörande vid regionala myndigheter:			
6	byggnadsdirektörer.....	Be	1
5	förste driftingenjörer.....	Ae	25
10	förste driftingenjörer.....	Ae	23

Personal avlönad från forskottsstat

Tjänstemän å ordinarie stat:

1	chefsarkitekt.....	Bp	3
1	avdelningsdirektör.....	Bo	1
2	byrådirektörer.....	Ao	27
1	byrådirektör.....	Ao	25

Tjänstemän å övergångsstat:

1	byggnadschef.....	Bp	4
1	byrådirektör.....	Ao	24
1	förste byråingenjör.....	Ao	23
1	byråingenjör.....	Ao	21
2	byråingenjörer.....	Ao	19
2	ingenjörer.....	Ao	17
1	ingenjör.....	Ao	15

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19

A. Tjänstgörande i fortifikationsförvaltningen:

6	överingenjörer.....	Be	3
6	avdelningsdirektörer.....	Be	1
2	överinspektörer.....	Be	1
14	byrådirektörer.....	Ae	27
34	byrådirektörer.....	Ae	25
53	förste byråingenjörer.....	Ae	23
1	förste byråintendent.....	Ae	23
55	byråingenjörer.....	Ae	21
1	byråintendent.....	Ae	21
1	byråintendent/byråingenjör.....	Ae	21
B. Tjänstgörande vid lokal myndighet:			
1	arbetschef.....	Ae	27

Anm. Det ankommer på Kungl. Maj:t att förordna om att extra ordinarie tjänst skall hållas vakant med hänsyn till att till tjänsten hörande arbetsuppgifter fullgöres av tjänsteman å övergångsstat.